

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 1.

Sreda 1. januarja 1930.

Leto V.

Srečno novo leto!

O, kako je postala pusta ta fra-
za! Vse ti želi srečno novo leto, sre-
čavajo te znanci, pravi in nepravi
prijatelji in vsak ti hoče stisniti ro-
ko z lahkim, menda dobrohotnim na-
smehom na svojih licih. In ti se mu
zahvaljuješ in vračaš voščila z ena-
ko iskrenostjo, če ne z večjo.

Tudi naš list želi svojim čitate-
ljem in prijateljem srečno novo leto
— bolj srečno kakor je bilo minulo.
Ali to voščilo gre iz globočine srca
in prepričanja, da je delavstvo va-
žen činitelj v javnem življenju, kate-
rega dogodki ne bodo prezrli, ker
ga prezreti ne morejo in ne smejo.
Budalosti bivših meščanskih strank
so leta 1928 zakrivilo, da danes ni-
mamo državljskih pravic kakor
smo jih imeli prej. Toda to nas ne
moti. Mi nismo ničesar izgubili, ker
velike duhovne sile, ki se nahaja v
nas, ne more spraviti s sveta nihče.
**Duh časa, duh razvoja, duh napred-
ka človeštva je neuklonljiva sila,** ki
se ne more kaznovati, ne zapreti, ne
izgnati.

Ni treba, da napravljamo ob no-
vem letu trdni sklep, da hočemo
vztrajati in napredovati, ker je to
naš neizpremenljiv sklep že zdavnaj.
Naša pot je z razvojem in naprej!

Ene misli in duha smo delavci,
delavke, nameščenci, nameščenske.
Političnih organizacij ni. Zato mora
biti

naša duhovna vez delavski tisk.

V tisku se zrcali naša želja, naša
volja, naši problemi, naše zahteve,
ki je mora podpreti vsak, kdor čuti
delavsko s tem, da se naroči na

»Delavsko Politiko«.

Majhna žrtev je to, ali potrebna
je, da sledimo razvoju in se utrijuje-
mo v principih pravega socialistič-
nega človečanstva.

Dne 31. decembra napravi bilan-
co, da bo videl, koliko svojih dolž-
nosti si zanemaril, in če ni med tem,
da nisi bil naročnik »Delavske
Politike«. Pa ne samo to, tudi druge
sodelavce mora pridobiti za list.

»Delavska Politika« vestno izpol-
njuje tudi v teh časih svojo dolžnost.
Nje vpliv je velik. In ti, prijatelj, pri-
jateljica, bosta storila samo svojo
dolžnost, če razširita list ter prispe-
vata vsak nekaj k temu, da postane
naš list z našimi žrtvami velika sila
— sila našega duha.

Parlamentarizem v Egiptu zopet vzpo- stavljen.

Pod pritiskom angleške delavske
vlade.

Preteklo nedeljo so se izvršile v
Egiptu parlamentarne volitve. Kakor
znano, je egiptovski diktator Zaglul
paša pred dvema letoma razgnal par-
lament in izklical diktaturo. Angle-
ška delavska vlada je obljubila, da
bo Egiptu vrnila svobodo, vezala pa
je to obljubo na pogoje, če bo v de-
želi zopet vzpostavljen parlament, s
katerim edinim se hoče angleška de-
lavska vlada sporazumeti. Diktator
se je pritisku angleške delavske vla-
de moral udati.

Zmaga nacionalistov v Egiptu.

V Egiptu so se vršile državno-
zbornske volitve. Nacionalna Waif-
stranka je od 225 mandatov pri-
borila 188.

Delavci, branite svoje pravice!

Kako hočejo delodajalci »revidirati« socialno zakonodajo.

Končno so se po dolgih in mučnih
posvetovanjih delodajalci zedinili
glede svojih zahtev o reviziji našega
socialnega zakonodajstva. Te njho-
ve zahteve pomenijo seveda poslab-
šanje na vsej črti. Da poučimo o tem
naše delavstvo, hočemo najprej po-
dati nekaj delodajalskih zahtev gle-
de zakona o zaščiti delavstva. Ome-
jiti se hočemo zaenkrat samo na za-
hteve, ki jih stavijo organizacije in-
dustrijalcev, ker so milejše od zahtev
trgovcev in obrtnikov:

**Zmanjšanje števila zaščitnih delav-
cev.**

Industrijalci zahtevajo, da se iz-
ločijo iz zakona o zaščiti delavcev
vsi rudarji in vse prometno osebje,
vsi uradniki in nameščenci, vsi polje-
delski in hišni posli.

Podaljšanje delovnega dne na 10 ur.

Za industrijo se naj delovni čas
predpiše z zakonom od 8 do 10 ur.
Ministrstvo za socialno politiko in
ministrstvo za trgovino ima določiti,
kdo naj dela 8, kdo 9 in kdo 10 ur.
S tem se načelo osemurnega delov-
nika ukine.

**Podaljšanje dovoljenega delovnega
časa.**

Do zdaj je bilo mogoče podaljšati
v kakem podjetju delovni čas samo
s pristankom štirih petin delavstva.
Industrijalci zahtevajo, da se more
delovni čas podaljšati s pristankom
navadne polovice delavstva dotične-
ga oddelka na ta način, da imajo pra-
vico glasovanja samo oni delavci, ki
so zaposleni v tem podjetju najmanj
šest mesecev in so dopolnili 18 let
starosti. Vsi delavci, ki bi se ne ude-
ležili glasovanja, se smatrajo, da so
glasovali za podaljšanje. Na ta način
podjetnik lahko samo odstrani polo-
vico delavcev iz oddelka, pa bo lahko
rekel, da so delavci pristali na po-
daljšanje delovnega časa za eno ali
dve uri. Nadalje naj bi bili odbori za
glasovanje sestavljeni iz dveh za-
stopnikov delodajalcev in dveh po-
letih najstarejših delavcev, ne glede
ali uživata ta dva zaupanje ostalih
delavcev ali ne. Dalje zahtevajo in-
dustrijalci, da se za sezonske posle
delovni čas sploh ne omejuje. V se-
zonska podjetja naj se vstopejo vsa
podjetja, ki količkaj zavise od vre-
menskih prilik, ali ki so pri nabavi
sirovin vezana na gotove letne dobe.
Kadarkoli in v kakršnemkoli pod-
jetju razvoj zahteva, more ministr-
stvo za socialno politiko ali za trgo-
vino podaljšati delovni čas tudi brez
pristanka delavcev. In da bi bili in-
dustrijalci sigurni, zahtevajo, da mora
minister v teku petih dni dati tako
dovoljenje za podaljšanje delovnega
časa, če pa v tem roku ne odgovori,
se pa smatra, da je dovolil. — Narav-
no, da so pod takimi pogoji vsi pred-
pisi o dovoljeni dolžini delovnega
dne iluzorni.

**Plače za čezurno delo naj se zmanj-
šajo.**

Dozdaj so morali podjetniki pla-
čati čezurno delo 50% več kakor na-
vadno. Ker bi pa delavci po novem
revidiranem zakonu morali itak ne-
kaj ur več delati, smatrajo industri-
ci, da bo posledaj morebitno čezurno
delo manj vredno in ga hočejo plačati
samo s 25%.

Skrajšanje odmorov.

Sedanji zakon predpisuje, da se
mora dovoliti delavcem, ki delajo na

prostem, pod vplivom solnčne vro-
čine, enkratni odmor dveh ur. Indu-
strijalci so mnenja, da je ena ura do-
volj. Tudi jim je nedeljski odmor 36
ur predolg in pravijo, da je dosti 24
ur. Po njihovem bi morali delavci, ki
so prenehali z delom v soboto zvečer,
začeti z delom že v nedeljo zvečer,
oni pa, ki začnejo v pondeljek zjutraj,
bi morali delati do nedelje zjutraj.
Tudi jim ni prav, da bi morali delavci
ravno nedeljo praznovati in hočejo
po potrebi preložiti nedeljski odmor
tudi na kak delovni dan.

Zaposlenje žensk in otrok.

Sedanji zakon načelno prepove-
duje nočno delo ženskam in moški
mladini pod 18. letom. Industrijalci so
mnenja, da more ministrstvo dovoliti
nočno delo tudi ženskam in otrokom,
kjer lokali odgovarjajo zdravstvenim
predpisom. Pa tudi, če tovarniški lo-
kali niso zdravi, se jim lahko dovoli
nočno delo, če prinesejo zdravniško
spravevalo, da so oni sami telesno
zdravi. Seveda, kdor hoče biti zapo-
slen preko dneva, si mora preskrbe-
ti tako spravevalo tudi za noč.

Protj porodnicam in dojenčkom.

Dosedaj so podjetniki po zakonu
dolžni dovoljevati delavkam-mate-
ram, ki imajo deteta pri prsih,
kratke odmore, da zamorejo dete po-
dojiti. Ona podjetja, ki zaposlujejo
nad 100 delavcev, ki imajo vsaj 25
malih otrok, pa morajo zgraditi v bli-
žini tovarne za to deco dečje zave-
tišče. Podjetniki ne marajo več do-
voljevati, da bi hodile matere svoje
otroke med delom dojit in si prid-
ružujejo pravico, da porodnice, ki so
dva meseca izostale od dela, odpuste
iz službe. Trde tudi, da jih dečja za-
vetišča in delavska stanovanja nič ne
brigajo, češ, to je dolžnost občin.

**Omejitev delavskih pravic združe-
vanja.**

Po sedanjem zakonu imajo delav-
ci pravico, da se ne glede na spol in
starost, v zaščito svojih gospodar-
skih, kulturnih in moralnih interesov,
združujejo v svoje delavske organiza-
cije. Industrijalci zahtevajo, da se ta
pravica ne prizna onim, ki naj bi bili
iz novega zakona izločeni; to so: ru-
darji, prometno osebje, uradniki in
nameščenci, vsi poljedelski in hišni
posli, vsi vajenci in osebe, ki še niso
dopolnile 18 let.

Vmešavanje v Delavske zbornice.

Čeprav se delavstvo nikjer ne
vmešava v posle delodajalskih orga-
nizacij in njihovih zbornic, se delo-
dajalci vendar povsod hočejo vme-
šavati v delavske ustanove in celo v
Delavske zbornice. Predvsem hočejo
izločiti svoje nameščence iz Delav-
skih zbornic in ustanoviti za nje po-
sebno zbornico za nameščence in
uradnike. Dalje zahtevajo, da mora
biti vladi dolžnost, da pošilja na vse
seje Delavskih zbornic svoje komi-
sarje. Pri sklepanju kolektivnih do-
govorov med delavci in podjetniki
sme Delavska zbornica intervenirati
po njihovem samo tedaj, če to žele
tudi delodajalci. V nasprotnem slu-
čaju niso pripravljani priznati te in-
tervencije niti tedaj, če bi je želele
državne oblasti. Pri volitvah v De-
lavske zbornice priznavajo pravico
glasovanja samo delavcem, ki so do-
polnili 21. leto, ne več 18 let kakor
dosedaj.

Za naš dnevnik.

Fond »Za naš dnevnik«. — Naš list
v vsako delavsko družino!

Z Novim letom 1930 bodo štiri
leta, odkar je izšel naš sedanji list
»Delavska Politika« kot dnevnik, kar
je bilo seveda za takratne tudi slabe
razmere velevažno.

Danes ob zaključku bilance pre-
teklega leta lahko mirno in smelo na-
glašamo, da ima vsaka, četudi pri-
rojena ali plačana demagogija svoj
— konec. Veliko je število onih pro-
letarcev, ki nam danes po bridkem
razočaranju odkrito priznavajo svo-
jo zmoto takratnega dela. Mnogo od
teh pa še do danes ni niti naročenih
na naš list. Težka in bridka izkušnja
nam naj bo učiteljica, da si v bodoče
prej predočimo posledice sličnih za-
blod, preden jih storimo. S tem opo-
minom pa še nikakor ne trdim, da je
sedaj vse v redu in da lahko roke
prekrižamo. Nasprotno, glave pok-
onci, rokave zavijamo in na delo.

Če je delavstvo kdaj potrebovalo
dnevnik, potem je to danes slučaj.
Nešteto krivic, ki se nam godé, niti
omeniti ne moremo, kaj šele, da bi
parirali skupni nastop meščanskega
tiska na naše pridobitve z našim dvo-
tednikom. Slehernega zavednega
proletarca dolžnost je, da v Novem
letu pridobi tudi svojemu delavsko-
mu listu novih naročnikov. Naj nam
to leto služi za vzburjanje vseh onih
zaspancev, ki stoje ob strani, kajti
njih število je ogromno.

Ko si bomo na Silvestrovo in No-
vega leta dan stiskali roke in vo-
ščili srečno Novo leto, ne pozabimo
pri tej priliki omeniti, da bi lahko
imeli boljše, če bi se zavedali vsi
svoje dolžnosti.

Ali kljub temu, da je veliko za-
mujenega, še ni s tem rečeno, da je
vse prepozno. Naše novoletno voščilo
naj bo sklep, da pričnemo brez
odlošanja z nabiranjem novih naro-
čnikov za naš list, ki naj postane de-
lavska velesila. Če gre sleherni naš
naročnik takoj na delo, sem prepri-
čan, da se že za prvi maj pozdra-
vimo z našim dnevnikom. Novo leto
naj nam ne bo torej za oddih ali po-
čitek, ampak leto dela za naš tisk.

Da se navedeno čimprej uresniči,
si postavimo **Fond »Za naš dnevnik«**,
ki nam bo sproti predočil uspehe na-
šega započetelega dela. Če bomo celo
leto delali za naš list, si bomo ob
koncu leta lahko voščili z dnevnikom.

Naše geslo za to delo bo: **Nabi-
rajmo fond za dnevnik! V vsako de-
lavsko družino — »Delavsko Poli-
tiko«!**

Celjan.

Skrčenje delokroga Borzam dela.

Po sedanjem zakonu Borze dela
ne smejo dobavljati delavcev onim
podjetjem, v katerih se vrši štrajk ali
izprtje. Industrijalci pa zahtevajo, da
Borze dela ne smejo nakazovati dela
onim delavcem, ki se nahajajo v
štrajku ali ki so izprti. Nadalje za-
htevajo, da se ne smejo izdajati legi-
timacije za polovično vožnjo razen v
onem slučaju, kjer je delavec že do-
bil delo in gre, da ga nastopi. Sicer so
mnenja, da se imajo vse zasebne in
sindikalne posredovalnice dela uki-
niti. O javnih Borzah dela imajo ve-
ljati samo one določbe, na katere de-
lodajalci pristanejo.

Protj delavskim zaupnikom.

Industrijalci odločno zahtevajo
odpravo delavskih zaupnikov, ker
pravijo, da jih ne želijo imeti nitj de-
lavci, temveč samo strokovne orga-
nizacije, ki vidijo v ustanovi delav-
skih zaupnikov samo sredstvo poli-

tično-razredne borbe proti današnjemu družabnemu redu. Če pa ostane sistem delavskih zaupnikov, potem naj bi smeli vršiti svoje funkcije samo izven delovnega časa, in podjetniki naj bi vsak čas imeli pravico, da jih odpuste, in da ne more nihče biti voljen zaupnikom, kogar delodajalec ne spozna sposobnim.

Delavske legitimacije.

Po sedanjem zakonu si smejo delavci nabavljati svoje legitimacije ali delavske knjižice kjerkoli, ali pri državnih in samoupravnih oblastih ali pri delavskih organizacijah in smejo nositi te legitimacije pri sebi. Industrijalci zahtevajo, da smejo izdajati delavcem legitimacije samo državne oblasti in da jih morajo pri nastopu službe izročiti delodajalcu. V slučaju štrajka ali izprtja izroči delodajalec te legitimacije policiji.

Če plačajo malenkostno kazen, naj bi smeli kršiti zakon.

Sedanji zakon predpisuje za one delodajalce, ki bi po prvi kazni zopet kršili zakon o zaščiti delavcev, poleg denarne kazni tudi zaporno kazen. Industrijalci zahtevajo, da se mora zanje zaporna kazen iz zakona izločiti. Seveda bi bili zadovoljni, če bi za sedanjo denarno kazen, ki znaša 50 do največ 5000 dinarjev, smeli gaziti zakon kolikor bi se jim ljubilo.

Trgovci in obrtniki so pa mnenja, da so industrijalci s temi zahtevki delavcem še veliko preveč popustili in da bodo morali oni vajeti še bolj napeti.

Težkim časom gremo naproti in hudi boji še čakajo delavstvo!

Papež kritizira svoje fašistične zaveznike.

ki so ga pri sklenitvi miru med državno in cerkvijo opeharili.

Za božične praznike je papež sprejel člane kardinalskega kolegija, ki mu je izrekel božične čestitke. Pri tej priliki je imel papež govor, v katerem je najostreje kritiziral politiko fašizma. S katoliško akcijo se ne postopa tako, kot bi odgovarjalo konkordatu. »Trdi se, da katoliška akcija uganja politiko, kar je neresnica ter obenem obrekovanje, ki ne žali samo katoličanov, marveč tudi samega papeža.« Papež je izjavil, da je pripadnikom katoliške akcije strogo zabičal, da se ne smejo baviti s politiko.

Proti katoliškemu tisku je fašizem nastopal sovražno. Ravno zadnje dni pred Božičem je bil v Comu nek katoliški list oblastveno ustavljen. — Končno je omenil papež objavljanje nekkih nečastnih vesti, ne da bi bile oblasti to preprečile. Fašisti namreč dokazujejo, da ima religiozna politika države antireligiozni značaj.

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 15

Zares, nohte je imel Vanjka velike, ves nos je razpraskal Miški. No, pa tudi Miška mu je stisnil glavo pošteno, tako, da je zacvilil kot miš...

12.

K poldnevu je prišel vlak, ne za mušike, nego za lepimi vagoni.

Mušiki ga niso mogli zasesti.

Straža je prijela Vanjko in Petjka in še tri dekleta ter jih odvedla v ortočeko.

— Brez voznih kart!

Miška je imel srečo.

Motal se je in vrtil okrog lokomotive in splezal na stopnico. Najbrže bi se odpeljal, ako bi se mu ne zavrtele misli v glavi.

— Sodruha si zapustil. Zapustil si ga! Bolnega sodruha.

Kolesa lokomotive so se zavrtela. Misli v Miškovi glavi so se zavrtle še hitreje.

— Zapustil, zapustil!

Miška je skočil s stopnice in malone zajokal iz nejevolje:

— Zakaj sem se obvezal?

Vlak je odbrzel in žalost je gledala za njim.

Serjoška je ležal na solcu za postajnim poslopjem. Topo je oblizaval ustnice z vnetim jezikom. Obraz mu je upadel, nos zašiljil. Miška se je usedel k sodruhu in zmajal z glavo. Vzel je iz vreče cunjico in si položil na jezik soli. Zgubančil se

Delavcem za Novo leto!

Strokovna komisija svojim strokovnim organizacijam za Novo leto!

Še malo in leto 1929, ki je strokovnim organizacijam v njihovih borbah prineslo mnogo presenečenj, bo za nami.

Po 6. januarju so stopili na plan »gospodarski krogi« in so hoteli z enim udarcem razbiti že itak skromno socialno zakonodajo. Pričel se je boj, ki še danes ni končan. Četudi ti krogi do danes niso dosegli onih zaželjenih uspehov, po katerih hrepenijo, mora delavstvo vendarle z vso pozornostjo zasledovati njih početje ter s svojo solidarnostjo prekrizati njih temne načrte.

Kljub vsemu pa si je strokovno organizirano delavstvo v preteklem letu vendarle priborilo delno izboljšanje mezd in delovnih razmer in izvedlo precej protestnih akcij proti »gospodarskim krogom«, kateri delajo z vso silo na tem, da oropajo delavstvo vseh pravic. One panoge delavstva, ki si niso razumele zgraditi močne strokovne organizacije, tudi niso žele nobenih uspehov: one so bile in ostanejo v bodočnosti ovira v napredku in v borbi za izboljšanje položaja celokupnega delavstva.

Razen organiziranja boja proti socialni zakonodaji, se pripravljajo industrija tudi na »racionalizacijo«, ki sigurno ne bo v prid delavstvu. Posledice racionalizacije bodo: pomanjkanje, brezposelnost in revščina, za podjetnika pa veliki profiti in dobički.

In neorganizirano delavstvo? — Ono čaka na rešitev od onih, ki se borijo zanj, ali pa računa na milost podjetnikov. Oni, ki se že borijo leta in leta za svoje pravice, so prešibki, da bi zamogli vse to breme težkega boja prevzeti na svoja ramena, ker ne samo, da se boj vrši proti moč-

nemu zedinjenemu kapitalu, otežujejo še vsi oni, ki hodijo po poti indiferentnosti, to borbo, ker pomagajo na ta način direktno ali indirektno kapitalizmu, medtem ko ovirajo zavodni proletarijat v napredovanju.

Ako bo nezavedno delavstvo vztrajalo na tej svoji poti, si bodo podjetniki delili lepe dividende, delavstvo pa bo ob koncu leta sestavilo bilanco, ki mu bo kazala: bolezen, brezposelnost, pomanjkanje in revščina.

Delavstvo bi vse to moralo uvideti, ono bi se moralo vzdriniti in si zgraditi močne strokovne organizacije ter pričeti boj za večji košček kruha, za izboljšanje svojega položaja. Draginja ne popušča, obratno, stanovanjska beda bo še večja, saj preti nevarnost, da se bo še to malo stanovanjske zaščite ukinito. Hišni gospodarji neusmiljeno zahtevajo visoke najemnine, katerih delavstvo, ki se mu mezda reducira, ne bo moglo prenesti.

Delavstvo se bo moralo pobrigati za svoj obstoj ter se okleniti svoje strokovne organizacije. Ne pomaga preklinjanje, ne vzdihovanje, ne obračanje oči navzgor ter sklepanje rok, ne prošnja in obup, ker vse to niso sredstva za priboritev boljšega položaja delavstva.

Parola v bodočem letu mora biti: borba proti poslabšanju socialne zakonodaje, za 8 urni delavnik, za brezposelnost, invalidno in starostno zavarovanje! Delavci, vsi v svoje svobodne strokovne organizacije!

V tem smislu želi Strokovna komisija v Mariboru vsem strokovnim organizacijam, delavkam in delavcem

Srečno Novo leto!

Zagrebski teroristi

izročeni sodišču.

Vpokojeni intendat Vilko Begič in dr. Vi. Maček sta bila osebna prijatelja. Begič je živel skromno, dajal pa je drugim denar. Po vojni se je Begič pridružil frankovskemu gibanju in je kot emigrant odšel v London. Po vrnitvi domov pa je postal blagajnik bivše Radičeve stranke. Begič je dal Ivanu Prpiču dvakrat po 9000 Din za izdelovanje peklenjskih strojev, ki so jih izdelovali v Karlovcu. Ko je nastala znana afera v radičevski banki, je nakazal nekemu Kosmiču 300.000 Din. Izpovedal je, da je ta denar prejel dr. Maček. Prvi atentat so nameravali izvesti na belgrajske in skopljske dijake, ki je pred letom bil nameravan na Zrinjevcu, ko so bili študenti v Zagrebu. Stroj je sicer eksplodiral, toda pol-

drugo uro prekmalu, ker se je pokvaril mehanizem. Ob roistnih slavnostih kralja so zlasti hoteli izvršiti dva atentata: enega na vlak z zagrebski katedrali ob cerkveni slovesnosti. Namera je bila izsledena na enostaven način. Z zagrebskega kolodvora sta se peljala dva voza z nerodno košaro v avtomobilu v okoliško gostilno, da izvedeta poizkus, kje in kako naj se izvede atentat. Policija ima je sledila in udrla v gostilno, kjer se voza nista mogla braniti in ne ubežati. Ivan Bernardič in Ivan Prpič, ko sta za dogodek zoznala, sta najela avtomobil in se odpeljala v Varaždin, da pobegneta preko meje na Madžarsko po železnici. V Varaždinu pa so oba are-

SREČNO IN VES LO NOVO LETO

osem našim cenjenim naročnikom in čitateljem želi

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »DELAVSKE POLITIKE«

tirali. Zarote je policija odkrila že 13. decembra z aretacijo v imenovani gostilni.

Te dni citira naše časopisje dunajsko »Neue Freie Presse«, ki poroča o teroristični akciji zagrebskih nezadovoljnih. List poudarja, da je bil ukrep z dne 6. januarja 1929 v Zagrebu sprejet z odobravanjem. Članek našteva reforme in jih pohvali. Na uvodnem mestu pa pravi, da je terorizem pač zmožen razdirati, ni pa sposoben, da bi razvijal produktivne moči in služil razvoju. Te besede so važne, ker so proroške, filozofske utemeljene. Terorizem, ne fizični ne duhovni, ne gradi.

Novo določbe o inšpekcijah dela.

Inšpektorji podrejeni banu.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je z odlokom št. S3.433 od dne 23. decembra 1929 odredilo:

1. da so inšpektorji dela in inšpektorji parnih kotlov strokovni referenti bana za opravljanje vseh onih poslov, ki so določeni v njihov delokrog po Zakonu o zaščiti delavcev, Zakonu o inšpekciji dela in po ostalih zakonih;

2. da inšpektorji dela in inšpektorji parnih kotlov ne tvorijo posebne oblasti, temveč se smatrajo kot sestavni del banske uprave;

3. inšpektorji dela in inšpektorji parnih kotlov so kot strokovni referenti bana tudi v administrativnem oziru podrejeni banu, oziroma upravi mesta Beograda, v strokovnem oziru pa ministru socialne politike in narodnega zdravja, od katerega bodo za svojo službo dobivali potrebna navodila preko bana, oziroma uprave mesta Beograda;

4. vse razsodbe, odloke in odredbe po Zakonu o zaščiti delavcev, Zakonu o inšpekciji dela in po ostalih zakonih, bo odredil v prvi instanci ban, oziroma upravnik mesta Beograda. Protij njegovim razsodbam je dopustna pritožba na ministra za socialno politiko in narodno zdravje v za to določenem roku.

Izkaz tiskovnega sklada. Za tiskovni sklad je daroval Jurij Arh iz Zagorja Din 73.75 in Druže Din 10, skupaj Din 83.75. Iskrena hvala, posnemajte!

je ter izpljunil. Molče se je obrnil in šel kraj vagonov. Slekkel je suknjič, postal pod okencem okrog vagona in šel nato dalje. Pobrai je krompirjeve oblice, valjajoče se v nesnagi, in krčevito pomagal z lačnimi čeljusti.

Iz drugega vagona je zadišalo po gostem ščiju.)

Zopet je slekel Miška stari očetov suknjič.

— Teta, daj malo bolnemu dečku.

— Komu?

— Bolnemu.

— Proč, sicer te česnem po glavi. Do grla ste mi že, hudiči! Ni minute brez vas!

Miška je vzdihnil in molčal. Prišel je do zadnjega vagona. Vsedel se je na tanko, svetlo tračnico.

Pokojni oče je vedno govoril:

— Od nas vedno zahtevajo, ne dajo nam pa nič.

Miška je stisnil glavo z obema rokama in ckamenel.

— Če umiramo, nikomur ni hudo.

Kar je zagledal sestru-usmiljenko iz mesta, v belem predpasniku. V roki je imela kos črne kruha. Ali je sama uganila, da je Miška zelo žalosten, ali pa so Miškine oči izdajale to žalost.

Stopila je k njemu.

— Kam greš, dečko?

Prijazen glas je objel Miška, kakor bi ga obli kdo z vodo. Pogledal ji je v obraz. Ne smeje se. Njene oči so polne sočutja. Ni dolgo premišljeval. Povedal ji je vse, kakor pri spovedi. Dogovorila

*) Šči = zeljeva juha.

sta se s sodrugom, da odpotujeta skupaj v Taškent in da na potu ne zapustita drug drugega. Sodrug je nekoliko zbolel. Kruha ni nikjer dobiti in nikdo ga ne da. On, Miška, bi se rad odpeljal čimprej — ali sodruha ne sme zapustiti. Propade, če ga zapusti. Zelo je neizkušen. Nikjer nikdar ni bil, boji se lokomotive.

— Kaj mu manjka?

— Grižo ima vsled slabe vode in nekako mrzlico.

— Pokaži mi ga!

Prišla sta v postajno poslopje, kjer je ležal Serjoška.

Miška je rekel:

— Pogled!

Sestra-usmiljenka je pregledala Serjoški trebuh in rekla:

— Ni mrzlica. Tifus je. Najbrž ne vzdrži pri tebi.

— Kam pa z njim sedaj?

Sestra-usmiljenka je pomislila in rekla:

— Imamo ves vagon poln bolnikov, vendar ga moremo položiti v posteljo. Ko se pripeljemo v drugo postajo, ga oddamo v bolnico. Si za to?

Miška ni vesel zato, ker oddajo Serjoška v bolnico. Pač, tudi to ga veseli. A še bolj ga veseli to: so na svetu dobri ljudje, samo ne najdeš jih takoj. V srcu je veselo in tudi manj gladu je v črevah. Sestra-usmiljenka je odlomila košček kruha. Miška je malone zajokal od radosti.

— Prisrčna hvala, teta!

In misli:

— E, če bi tudi mene vzela v vagon.

Doma in po svetu.

Delo za tuje — ne za delavske interese. Znani Života Milojković v Beogradu se je zopet oglasil s svojim žurnalom, ki je imel že prej navado, da je neprestano »nerval« in objavljaj vse, kar bi delavsko gibanje spravljalo ob ugled. V novi izdaji svojega žurnala pa to delo nadaljuje, češ, da druga internacionala pusti bolgarske socialiste delati, kar hočejo. De Broukera pa je sam povedal, da bo internacionala šele po zaslišanju povedala svoje mnenje, oziroma zadevo dala rešiti na posebni mednarodni balkanski konferenci. — Vtika se tudi v vprašanje organizacije Delavskih zbornic proti pametnim predlogom zbornice. Zahteva namreč, da se naj Delavske zbornice podrede banovinam in ukine njih centralizacija. S tem hoče izročiti Delavske zbornice posameznim banovinam, da si je največji interes delavstva in države, da so podrejene ministrstvu in da imajo svojo centralo, ki regulira njih delovanje in ga vodi za vso državo sistematično. Ta zahteva je kos provincijalizma. — Iz vse vsebine je razvidno, da hoče Života eksploatirati položaj na račun nekega tretjega, čisto v interesu poslodavcev in provincijalizma. Zanimivo bi bilo samo vedeti, kdo podpira materialno to novo akcijo. Čudimo se, kako je mogoče, da kdo služi takim namenom.

Beograjska centrala za delavsko izobrazbo priredi v letu 1930 najbrže v mesecu avgustu delavski zlet na Dunaj in v Budimpešto. Namen zleta je, da se delavstvo seznanji z modernimi socialnimi, gospodarskimi in kulturnimi ustanovami Dunaja in Budimpešte. Stroški za Dunaj 1000 dinarjev, za Budimpešto 500 Din. Priglasite se!

Aretacija poslanca bivše radikalne stranke radi sumnje soudeležbe pri umoru. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da je bil te dni v Prizrenu aretirani bivši narodni poslanec radikalne stranke, Šerif Hadžibajram, ki je skupaj z večjim številom Arnautov 1. 1915 napadel srbske vojake na njihovem umiku preko Albanije in jih veliko pobil; nazadnje pa je s svojimi pajdaši zažgal samostan sv. Marka. Pri tej priliki je bil umorjen tudi Ivan Antonijević, sreski načelnik v pokopju, pri katerem sta se tedaj nahajala njegov sin Mihajlo, sedanjí sreski načelnik in hči Katarina, kojima se je bilo posrečilo rešiti se. Kot vodja omenjenega napada je bil označen Juzuf Huka iz Kobaša. Poslanec Šerif Hadžibajram je nekoč pisal Mihajlu Antonijeviću, da naj on in njegova sestra ne pričata o omenjenem umoru in mu je ob enem obljubil 20.000 Din. Antonijević pa je pismo izročil sodniji. Sodnija je zahtevala od Narodne skupščine izročitev poslanca, toda narodna skupščina ga ni hotela izročiti, saj je bil član vladne stranke!

Izvozna premija za vino. Država plača za vsakih 100 litrov izvoženega vina 40 Din premije. Torej na vsak liter 40 p. da so vinski trgovci bolj zmogni inozemske konkurence.

Nov zakon. Na predlog poljedelskega ministra, je kralj podpisal zakon o pospeševanju živinoreje.

Italija izganja jugoslovanske državljane proti nettunskim dogovorom. Stvar napravijo fašisti prav enostavno. Dotičnika pokliče prefekt in mu izda dekret, da mora zapustiti v osmih dneh Italijo, pa čeprav biva v Italiji že dvajset let, ne da bi mu povedal vzrok izгона. Zadnje dni je bilo izgnanih nad deset jugoslovanskih državljanov.

Prometne težkoče radi snega. Radi obilnih padavin mokrega snega v zadnjih dneh, je bil železniški promet, zlasti v južnoistočnem delu Evrope, zelo otežkočen. Tudi telefonske zveze so bile prekinjene. Iz Beograda, Zagreba in iz Avstrije ni bilo v soboto v Slovenijo nobenih telefonskih poročil.

Drzni vlomilci z maskami na obrazih so v pondeljek zvečer napadli vratarja Trgovske banke v Beogradu, ki se nahaja v bližini policijske prefektore, uslužbenec so oplasil z revolverji in se spravili na močne jeklene blagajne. Delali so vso noč, vendar se jim ni posrečilo, da bi jih odprli. Zjutraj so zopet izginili. Razpisanih je 50.000 Din nagrade onemu, ki bi vedel o njih kaj povedati.

Deželni poslanec Wallisch v Grazu napaden. Iz Graza poročajo: Dne 26. decembra zvečer je šel socialno-demokratski deželni poslanec iz Brucka, Koloman Wallisch, v spremstvu svoje soproge skozi Gosposko ulico, pri čemer so ga nasprotniki spoznali ter mu začeli žvižgati in ga zmerjati z zaničljivimi izrazi. Še le na Opernringu ga je policija vzela v varstvo ter ga spremljala na stanovanje. Heimwehrovi so že popolnoma na psu, če se ne morejo drugače znositi nad svojimi nasprotniki.

Major Pabst in Heimwehr. Vodja avstrijskih Heimwehrov, prosluli major Pabst, si je na zvijačen način pridobil avstrijsko državljanstvo. Kljub temu je pa še naprej prejel kot bivši major penzijo iz Nemčije. Šele sedaj so dognali njegove spletko in mu s 1. dec. penzijo ustavili. Kljub temu mu pa ne bo treba trpeti pomanjkanja, ker prejema za svoje posele pri Heimwehru 3000 šilingov mesečno, več kakor kak avstrijski minister. Poleg tega je pa še v zvezi z manufakturno tvrdko Hansel & Co. v Innsbrucku, ki dobavlja Heimwehrom sukno za uniforme. Trdi, da je Pabst pri tej firmi udeležen kot tihi delničar. Iz tega se razume njegova skrb za Heimwehr, ki je samo v zadnjem mesecu plačala za sukno nad 200.000 šilingov.

Koroški nemški fašisti zahtevajo, da bi tudi kmetiška zveza izključila podkanclerja Schumija.

Cehoslovaška »Politika« objavlja razgovor s predsednikom Masarykom, ki poudarja, da je med slovanskimi državami potrebno gospodarsko sodelovanje. Rusija je zanj nerešeno vprašanje. Zaradi tega morajo v novi Evropi slovanske države dobiti prava mesta.

Gibanje socialnodemokratskih visokošolcev v Nemčiji. Kakor poroča 13. zvezek »Sozialistische Bildung«, se pokret socialističnega dijaštva v Nemčiji stalno širi. Nastopa proti bofašistenju srednjih in visokih šol, ter proti monopoliziranju študija za bogate s tem, da se omogoči študij z javnimi stipendijami mladini delavskega razreda.

Nemiri brezposelnih. V Kölnu so od komunistov nahujskani brezposelni priredili na sveči večer velike demonstracije v središču mesta. V predmestjih so si napolnili žepce s kamenjem in na največjih trgovinah, ki so bile odprte do 7. ure zvečer, razbili velika izložbena okna in izložbe opleniili. Tudi neko veliko kavarno so popolnoma razdejali. Policija je bila popolnoma nepraviljena in šele čez poldrugo uro se ji je z ojačenjem posrečilo demonstrante pregnati. Med demonstracijami so klicali brezposelni, da ne gube, da bi se buržoazija zabavala v toplih salonih pri božičnih drevesih, medtem ko morajo oni v mrazu stradati.

Nemški komunisti nameravajo dne 12. januarja 1930 izvesti splošno stavko. Pravijo, da je ugoden trenutek. Dr. Šmeral, če je to njegovo delo, bo pokazal, kaj zna.

Dr. Schacht, ravnatelj nemške državne banke, ne gre na haško konferenco.

Profilašistični atentat. V Liegeu so neznaní atentatorji streljali na fašista Paulinija ter ga ubili, njegovega brata pa ranili.

Fašistični poslanec izključen. Strankin tajnik italijanske fašistične stranke Turatti je izključil poslanca Crisafullia iz fašistične stranke. In tako pojde dalje, dokler bo ostalo deset »gorenjih« fašistov. To so prvi znaki, da »sadovi« dozorevajo.

Düsseldorfskemu morilcu žen so sedaj menda le na sledu. Dunaiski listi poročajo, da je policija dobila novo sled za grozovitim düsseldorfskim krvoločnežem, ki je v okolici Düsseldorfa v Nemčiji pomoril 19 ženskih oseb in ki so ga dosedaj zaman iskali. V Solenau pri Wiener-Neustadtu, se je neka žena spomnila, da je enkrat že čitala popolnoma enako pesem kot jo je neznaní morilec v Düsseldorfu napisal v spomin neke svoje žrtve in poslal ondodni policiji. Omenjena žena je na to pregledala svoje papirje in je res našla pesem, ki ji jo je poslal med vojno nek Poliak Kovalski kateri je bil za časa vojne zaposlen v vojaški tovarni v Blumau. Dunajska policija je to takoj sporočila policiji v Düsseldorfu, ki je ugotovila, da se je res Kovalski pred dvema mesecema nahajal tamkaj, pa je neznanokam izginil. Za njim so izdali tiralice.

Nemiri v Nigeriji. V angleški koloniji Nigerija so izbruhnili resni socialni nemiri. Vojaštvo je proti demonstrantom brezobzirno nastopilo. Značilno je, da se je teh nemirov udeležilo izredno veliko žensk: 43 žensk je bilo v metuž ustrelijenih, 10 jih je podleglo ranam in 8 jih je bilo vrženih v vodo. S tem činom si angleške kolonialne oblasti, ki postopajo ne glede na odredbe centralne vlade kar na svojo roko, pač niso zaslužile lovorik.

Med 7 prednostmi ena :

Slike za izrezati!

Praktično za verilo in lep dar za drage malčke s slikami za izrezati daje

Schichtovo Terpentinovo Milo

Odpravljeni Božič v Rusiji. »Glasom poročil iz Moskve, se je letos prvič opustilo praznovanje božičnih praznikov. Delavci so v tovarnah na Božič delali ter so zaslužek tega dne darovali fondu za industrializacijo.« — Tako poroča katoliško časopisje, ki se zadnje čase silno mnogo bavi s preganjanjem katoličanov v Rusiji. Nam pa le nekaj ne gre v glavo. Ortodoksna cerkev slavi svoj Božič najmanj štirinajst dni po rimskem Božiču; nastane torej vprašanje, na kateri Božič se neki omenjena notica nanaša. Na letošnji ne, ker ga še ni bilo, lansko leto so pa boljševiki Božič še praznovali.

V samostane ne gredo vedno najboljše ljudje. V Rusiji divjajo s smrtnimi obsodbami. Poljsko časopisje poroča o nekem Gurovu, ki je bil prej menih, sedaj pa je komisar, da se je pohvalil, da je izrekel že 3000 smrtnih obsodb ter da ne opusti tega posla, dokler jih ne izvrši 5000. Njegove ječe so prava klavnica.

Požar v Beli hiši. V vladnem slossopju Zedinjenih držav Severne Amerike, v takozvani Beli hiši v Washingtonu, je na Božič izbruhnil požar v trenutku, ko je predsednik Hoover delil božične darove. Škoda znaša 250.000 dolarjev. Zgorelo je bajne mnogo listin. Vsekakor pa je bil rešen predsednikov arhiv.

Iskali so Belo Kuna in našli so kapetana bivše carske garde kot vodjo roparjev. V mestu Kišenevu v Besarabiji, je policija pred kratkim izvedla racijo, ker ji je prišlo na ušesa, da se tamkaj nahaja Bela Kuna. Med tem pa, ko so iskali Kuna, so

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Stenski boledar „Delavske politike“ za leto 1930,

bo priložen v eni izmed prihodnjih številok našega lista, nakar se vsi cenjeni naročniki uljudno opozarjajo.

našli nekega bivšega kapetana carske garde Voronova, ki je bil vodja velike roparske bande, katera je več let ropala po Rumuniji. Kapetana so prepeljali v Bukarešto, kjer bo postavljen pred vojno sodišče.

Nova metoda pomlajevanja. Profesor Lazarov v Leningradu je potom poskusov dognal, da se more človeški organizem potom radija ohraniti svež tudi v visoki starosti.

Harakiri pod božičnim drevesom. V Budimpešti je 42 letni akademski slikar Peter Begovič bil povabljen za božični večer k nemu svojih prijateljev. Ko je njegov prijatelj za malo časa zapustil sobo, si je Begovič pod božičnim drevesom razparal trebuh in prerezal žile. Prijatelj ga je našel mrtvega. Dejanje je izvršil baje iz melanholije.

Trpljenje v Derwuschekovi tovarni.

Odpovedi službe in stanovanja pred Božičem. — Kako je tovarnar Derwuschek lagal o delavskih zaupnikih. — Inspektor inž. Šorli močiči.

Maribor, dne 28. decembra.

Gotovo bi težko našli tovarno, kjer bi rekli delavci, da so s svojim položajem popolnoma zadovoljni. Delavec je pač tisti, ki mora svojo delovno silo ponujati gospodarsko močnejšemu delodajalcu. Zato bi morda marsikdo mislil, da se pač tudi Derwuschekovi delavci pritožujejo nad svojim bednim položajem, kakor vsi drugi. Toda temu ni tako. Ponovni konkretni in drastični slučaji so dokazali, da se godi delavcem opekarnarja Fr. Derwuscheka v Lajteršbergu pri Mariboru tako, kot menda nobenim drugim tovarniškimi trpinom.

Razvoj industrije gre povsod za tem, da se delovno silo čimbolj izrablja. Ako pa bi pustili temu izrabljanju delavskih slojev prosto pot, bi ne trpel samo delavec, ampak ravnotako celota, država in vse narodno gospodarstvo. Baš zato je vpejla zadnja desetletja vsaka država socialno zakonodajo, ki naj ščiti delavske sloje pred prekomernim izrabljanjem. Čimbolj se država industrializira, temvečja je potreba socialne zakonodaje. Tudi pri nas imamo kolikor toliko dobre socialne zakone.

Kakor povsod drugod, tako tudi na socialnem polju zakoni še niso vse. Važno je izvajanje teh zakonov.

Kaj se zopet godi pri Derwuscheku?

Ni se še poleglo prvo razburjenje med delavstvom tovarnarja Derwuscheka in vseh onih, ki imajo količkaj socialnega čuta, ko so slišali o velikanskem odpustu delavcev, ki ga je izvršil gospod Derwuschek pred dvema tednoma ob nastopu zime, ko je odpustil iz službe in odpovedal stanovanje vsem onim delavcem, ki so po brezuspešnem opominjanju in interveniranju Delavske zbornice vložili proti Derwuscheku tožbe za izplačilo zakonitega dodatka za nadure. Na proteste delavcev in delavskih časopisov je tovarnar Derwuschek odgovoril s popravki in pojasnil v nemških in slovenskih časopisih, da je odpustil le one delavce, ki so ga tožili za nadure, čeprav mu je baje inspektor dela inž. Šorli sam izjavil, da ni treba plačevati 50% za nadure.

Obupani delavci so umaknili tožbe.

Med delavci, ki so že dolga leta garali pri Derwuscheku za skrajno nizke mezdne in so bili po celoletnem napornem delu ob nastopu zime nenkrat vrženi na cesto, brez zaslužka in brez stanovanja, so se odigravali v Derwuschekovih barakah obupni prizori. Poročali smo že, da je nekaj delavk ob priliki komisije srezkega načelnika, uradnega zdravnika in inspektorja dela prišlo ponovno prosit tovarnarja Derwuscheka, naj jih vzame nazaj v službo, ker

na zimo tudi drugod ne morejo dobiti zaslužka, ampak se vsak delodajalec izgovarja, da mora zaposliti one, ki so mu delali med letom. Gospod Derwuschek je ostal trd in odslovil delavke, češ, zakaj so ga tožile. Šele, ko je obup delavskih družin od dne do dne raste, se je bogati tovarnar Derwuschek omehčal v toliko, da je zopet sprejel v službo devet odpuščenih delavk in delavcev, ko so se upognili tako globoko,

da so v pisarni podpisali izjavo, s katero se odrečejo plačilu za nadure

in umaknejo svoje tožbe in tudi plačajo svoje stroške pri sodišču za tožbe. Kako dolgo pa bo gospod Derwuschek te ponižane sirote obdržal v službi, to je njegova prosta volja. Seveda je drugo vprašanje, če ima umik teh tožb za zakonito določeno plačilo 50% dodatka za nadure pod pritiskom te bede sploh pravno veljavno. Toda, kaj si morejo reveži pomagati? Kakor hitro bi zopet zahtevali svojo pravico, bi jih gospod Derwuschek zopet čez noč vrgel iz službe in stanovanja. In to pravico ima. Nima pa gospod Derwuschek pravice, da se v očigled takšnemu postopanju napram revežem še v časopisih hvali, kako je »socialen«.

Nove odpovedi pred božičnimi prazniki.

Človek bi mislil, da se bo izkazal gospod Derwuschek, ki se vozi ob nedeljah z »gumiradlerjem« k maši v frančiškansko cerkev, vsaj pred božičnimi prazniki toliko socialnega, kakor se hvali po časopisih, ali ravno pred božičem je gospod Derwuschek zopet s pestjo udaril med svoje trpine. Še teden dni poprej je javil v mariborskih dnevnikih, da odpoveduje samo onim, ki so ga tožili. V soboto pred božičem je poslal Derwuschek dekret z odpovedjo službe in stanovanja v osmihi dneh tudi delavcu, ki je že par let pri njem, ima rodbino in ga sploh ni tožil, ampak je samo toliko nesrečen, da je v sorodu z delavcem, ki je od majnika naprej vsak dan stal po 12 ur pri Derwuschekovi peči in zahteval sedaj plačilo za nadure, ki mu je zajamčeno po jugoslovanskem zakonu! Derwuschek dobro ve, da tudi ta delavec ob nastopu zime ne bo mogel dobiti nikjer drugod dela in tudi nikjer stanovanja, ker delo v opekarnah sedaj počiva. Nihče ne more zahtevati od drugih opekarn, da v sredi zime sprejmejo pod streho in na delo one, ki so celo leto delali Derwuscheku, ki jih je sedaj vrgel na cesto.

Kaj pravi inspektor inž. Ivo Šorli?

Za čuvanje delavskih interesov, določil zakona o zaščiti delavcev, imamo v Mariboru še vedno inspek-

cijo dela in inspektorja inž. Ivo Šorlija, ki je bil sicer imenovan v Novi Sad, pa bo še najmanj do aprila uradoval v Mariboru. Njemu je gotovo vse to, kar se godi pri Derwuscheku, znano. Inž. Šorli je nedvomno čital Derwuschekove izjave, kako mu je inspektor Šorli potrdil, da ni treba plačati dodatka za nadure. Inž. Šorli mora vedeti, da bi bila takšna izjava v odločnem nasprotju z zakonom. Inž. Šorli pozna tudi odredbo ministrstva socialne politike glede delovnega časa v Derwuschekovi tovarni.

Čemu ni torej dementiral Derwuschekovih izjav?

Po obč. drž. zakonu ima sicer Derwuschek pravico odpovedati delavcem tudi sredi zime službo in stanovanje. Toda mi imamo tudi zakon o zaščiti države, ki velja prav tako za delavca kot za tovarnarja. Ali pa ni vse to, kar smo gori navedli, kar počenja Derwuschek ob nastopu zime napram delavcem, sposobno, da ruši javni red in mir? Vse to, kar počenja g. Derwuschek, je v stanu ustrahovati delavstvo, da si ne bo upalo zahtevati niti zakonito določenega plačila za nadure, pa če tudi bo delalo, kakor letos, dan na dan po 12, 15 in več ur?!

Pri zadnji razpravi v Derwuschekovi tožbi proti delavskemu zapupniku F. K. se je tudi ugotovilo, da je

tovarnar Derwuschek lagal v vlogi na ministrstvo

in z njim vred je lagalo njegovih šest podpisanih uradnikov, ko so z Derwuschekom vedoma krivično dolžili delavska zaupnika, da sta vodje komunističnega gibanja v Derwuschekovi tovarni. Mi to laž javno pribijamo in pozivamo gospoda Derwuscheka, da nas skupno s svojimi podpisanimi uslužbenci radi te javne klevete toži. Če nas g. Derwuschek ne bo tožil, potem ve, kdo je.

Gospod Derwuschek nam je že zadnjič, ko je poslal »Volksstimmi« svoje popravke po svojem zastopniku, zagrozil, da si pridržuje daljnje korake. Pričakujemo, da bo na današnji težki očitek laži svojo grožnjo izpolnil in da se snidemo pred sodiščem.

Današnji članek pa naj ne uide tudi pozornosti drugih kompetentnih faktorjev. Opozarjamo na gornje razmere v Derwuschekovi tovarni gospoda okrožnega inspektorja in srezkega načelnika in gospoda krajevega bana. Podatke bodo oblasti lahko dobile tudi pri Delavski zbornici.

Ljubljana.

Zopet agitirajo za veliko novo cerkev. Tam za Sv. Krištofom (cerkev) in Bežigradom je nastal nov del mesta (kjer so tudi slavne barake), pravi znani ameriški agitator, je

potrebna nova velika cerkev. Ljubljančani radi zidajo cerkve, stanovanjske hiše so pa potrata.

Usoda brezposelne služkinje. Berta Gabrič, 29 letna služkinja iz Selca pri Kranju, je bila dalj časa težko bolna v ljubljanski bolnici. Tik pred prazniki so jo iz bolnice odpustili, dasiravno je bila še zelo slaba. Ni vedela, kam se naj dene in od česa naj živi. Prejšnjo službo je radi boleznih izgubila, druge pa radi bolehnosti ni dobila; svojega doma pa tudi ni imela. In tako je tavalja vsa bolna in izčrpana po ljubljanskih ulicah brez cilja in brez beliča v žepu. Edino zatočišče je našla v cerkvi; tu je sedela in prosila Boga pomoči. In Bog ji jo je poslal. Ravno pri veliki maši v frančiškanski cerkvi se je med povzdigovanjem od slabosti zgrudila na tla in izdihnila. Zdravnik je konstatiral srčno kap. Mi pa vemo, da je postala žrtev velike socialne krivice modernega suženjstva.

Maribor.

Nevarne stopnice v podzemlje na Glavnem trgu. Nihče ni vseveden in vsakemu se lahko tu in tam kaka dela ponesrečijo. Ko pa je mestni stavbeni urad pripravljaval nova mariborska podzemna stranišča, bi si bil že lahko pogledal takšne objekte po drugih mestih, če v tem poslu ni imel sam izkušenj. Vsega tega pa očitvidno ni storil, kajti že stopnice v podzemno stranišče na Glavnem trgu so takšne, da je dostop naravnost življenjsko nevaren. Stopnice so tako strme, in pri tem brez vsake opore na zidu, da si že ob suhem vremenu starejši ljudje nikakor ne upajo hoditi po njih. Če pa je mokro ali posebno sedaj, ko nastaja poledica na stopnicah, bi absolutno nikomur ne priporočali, da izpostavlja v nevarnost svoje življenje na teh strmih stopnicah, ki se prav nič ne ločijo od stopnic v zvonike. Tisti, ki je projektiral te stopnice, si lahko vzame pravi patent na to svojo iznajdbo. Tudi na to je bilo že v javnosti opozorjeno, seve brez uspeha. Očitvidno čakajo pri stavbenem uradu, da bo kdo tik pred magistratom butnil z razbito glavo v podzemno stranišče, da bo občina plačevala drago odškodnino in potem bomo že popra-

Velika je razlika med
čevlji in čevlji
Priporočamo vam najboljše
Karo čevlje
Maribor, Koroška cesta št. 19

Praznovanje novega leta nekdanj in sedaj.

Kakor je Božič samo nadomestek nekdanjega poganskega praznika zimskega solničnega obrata in božično drevo nadomestilo za zimске ognje, ki so se temu prazniku na čast prižigali, tako je tudi praznik Novega leta z običajnim medsebojnim obdarovanjem, vlivanjem svinca in Silvestrovim rumlom spomin na davne predkrščanske dni.

Obnova leta se ni obhajala nekdanj tako kakor danes, 1. januarja. Še v srednjem veku se je v Franciji štelo novo leto od velike noči dalje, v Angliji do 1. 1550 od 25. decembra. V Florenci se je do leta 1745 začelo novo leto s 25. marcem, v Benetkah do leta 1652 s 1. marcem. Kopti, kristjani v Siriji, Nestorijanci in Jakobiti še danes ne štejejo Novega leta s 1. januarjem. Začetek novega leta s 1. januarjem so uvedli Rimljani, katerim je Julij Cezar leta 47 pred Krist. rojstvom s pomočjo tedanjih zvezdoslovcev uredil časovno štetje, ki je bilo do tedaj zelo v neredu. Koncem decembra so prirejali Rimljani v čast bogu Saturnu velike

svečanosti, takozvane saturnalije, praznik mrtvih, ob katerem so se sužnji in reveži bogato obdarovali — ostanek nekdanjih skupnih pojedinj na čast dušam mrtvih sorodnikov. (V Rusiji so družinske pojedine na grobovih še danes v navadi.) Takrat je vladalo splošno slavnostno razpoloženje, zlasti na dan 1. januarja, ko je bog Jan otvoril novo leto. (Po njem se imenuje prvi mesec v letu Januar.)

Krščanska cerkev se je dolga stoletja borila proti temu rimskemu poganskemu prazniku Novega leta. Skušala je vernike, da bi jih odvrgla od veselice, zbirati v cerkve, odrejala je spokorne in prosilne pobožnosti. Četrtri cerkveni zbor v Tolodi je zapovedal za ta dan strog post in celo Aleluja se je morala pri petju psalmov izpustiti. Ali tudi grožnje z ekskomunikacijo radi udeležbe na veselicah in maškeradah (šeme v živalskih kožah, ostanek prastarih običajev) po cestah, kjer so se zasmehovale cerkvene ceremonije (kakor volitve papeža vseh norcev in druge bedarije), niso cerkvi nič koristile. Morala je tudi tukaj, kakor mnogokje drugod, popu-

stiti in skleniti kompromis. Morala je stari poganski praznik preobleči v krščansko obleko in prevzeti celo maškerado norcev, ki so ostali od nekdanjih saturnalij, čeprav so pri tem v cerkvah prepevali ljudje klafarske pesmi, popivali in se mastili s klobasami in mesto kadila zažigali stare šolne, da se je duhovnikom med mašo kar nos vihal. »Sveti« Avguštín je zaman rotil ogenj in žveplo na ta »praznik pijanih dijakonov«. Le počasi so ga pozneje vendar odpravili.

Cerkveni praznik »Obrezovanje Jezusa« je bil uveden šele devetega stoletja. Obrezovanje novorojenčkov, osmi dan po rojstvu, je bilo pri Židih v navadi že tisoč let poprej kakor je še danes. Ne le Židje, tudi razni drugi narodi so poznali ta običaj, ki so ga pozneje tudi Mohamedanci prevzeli. Pri raznih divjih narodih še danes v tej ali oni obliki puščajo otrokom kri, da na ta način potolažijo bogove, da ne prizadenejo otroku nič zalega. Tatari na primer odrežejo novorojencu na koncu spolovila košček kože v podobi prstana in jo vržejo na streho, da se posuši. S tem mislijo, da so otroka

vsega slabega rešili. Seveda pri Jezusu to obrezovanje, kakor tudi njegovo rojstvo, ni zgodovinsko dokazano. Zanimivo je, da je leta 1114. kaplan nadvojvode Gottfrieda Bouilonskega prinesel iz Jeruzalema košček kože in je trdil, da je tista, ki so jo Jezusu na spolovilu odrezali. Štiristo let je potem ta kožica delala »čudeže«, čeravno je »sveta« Brigita protestirala in trdila, da se ji je v spanju prikazala Mati Božja in povedala, da se nahaja tista kožica cela v Rimu.

Tudi drugi noveletni običaji so poganskega izvora, ki se jih cerkvi kljub velikemu prizadevanju ni posrečilo iztrebiti. Tako je naš noveletni prašiček naslednik germanskega Julovega mrjasca, obdaritve spominjajo na nekdanji praznik mrtvih, Silvestrovo bedenje na pogansko pričakovanje obiska duš rajnih in Silvestrovo razgrajanje na prepoditev hudobnih duhov, da bi ne škodovali dušam. Tudi čitanje bodočnosti z vlivanjem svinca in na druge načine so poznali že naši poganski predniki.

vili, kakor je treba. Če bi pa bili gospodje združili ta podzemni lokal z avtobusno čakalnico in vse skupaj postavili na enem prostoru, ter malo preštudirali takšne naprave drugih mest, bi si bili lahko prihranili ogromno vsoto denarja, mesto bi pridobilo praktično napravo in meščanom bi bilo ustrezno. Tako pa je vse skupaj polomija, nad katero ljudje dan na dan godrnjajo in se upravičeno boje vsake novosti, ki jo pripravljajo mesto.

Zborovanje bolniškega podpornega društva »Merkur«. V soboto, dne 28. t. m., se je vršilo v mali dvorani hotela »Orel« zborovanje članov in interesentov bolniškega podpornega društva »Merkur«, katerega je sklical pripravljalni odbor v Mariboru. Uvodoma je predsednik Hubert Pelikan pozdravil zastopnike raznih društev, in sicer so bili navzoči: za Trgovsko bolniško podporno društvo ravnatelj Podgoršek iz Ljubljane, za bančne uradnike Skaza, za Pokojninski zavod dr. Vrančič in dr. Romac za »Merkur« iz Zagreba. Predsednik shoda je dalje obrazložil pomen shoda, ki je nekako nadaljevanje shoda ljubljanskega bolniškega društva z dne 19. dec., na katerem niso niti šefi niti nameščenci zadostno dobili besede. Nato je dobil besedo zastopnik centrale »Merkurja« iz Zagreba, ki je tudi zavračal očitke, ki so bili izneseni proti društvu »Merkur« na shodu bolniškega in podpornega društva trgovskih nameščenec, na katerem so se nekateri govorniki poslužili demagoških fraz, kot n. pr. da Hrvati niso dobri gospodarji, ker so imeli polom Slavske banke itd. Izvajanja dr. Romaca so bila z odobravanjem vzeta na znanje. Gosp. Skaza, ki je takrat vodil zborovanje bol. dr. trg. nameščenec, je nato kratko odgovarjal, da je zaključil zadnje zborovanje zaradi tega, da bi ne prišlo do prepričev. Zatem pa je govoril zastopnik trg. boln. društva ravnatelj Podgoršek, ki je dolgo govoril, vendar pa na konkretna vprašanja ni mogel dati zadovoljivega odgovora. Pripomniti je treba, da se je na tem shodu postopalo zelo demokratično tako, da so lahko zastopniki trg. boln. in podp. društva govorili, dokler sami niso končali. K drugi točki je govoril še zastopnik Pokojninskega zavoda dr. Vrančič, na katerega so bila stavljen razna vprašanja. Nato je predsednik zaključil to zborovanje, ki je zelo lepo uspelo, ter je več trvdik takoj prigrasil svoj vstop v bolniško podporno društvo »Merkur«.

Ali je to »uspešno« delovanje za mestno občino? Aktivna avtobusna proga se je reducirala, da se je otvoril promet na nerentabilni prog! Odslek mestnega avtobusnega podjetja je sklenil: Na prog! Glavni kolodvor—Studenci, kjer sta bila v prometu dva avtobusa — ki sta komaj

zadoščala potrebi — se eden reducirala, da se zopet otvori vožnja v Melje. To se je zgodilo in posledica je bila ta — kar se je moglo tudi že v naprej vedeti — da en sam voz na prog! v Studence absolutno ne zadošča, medtem ko voz na Meljski prog! vozi prazen semintja. Ni čudno, če pod takim vodstvom podjetja ne prosperajo, kar je skrita želja gotovih ljudi, katerim žilica ne da miru, dokler ne bodo dosegli svojega ideala, da se avtobusno podjetje izroči v privatne roke, ker je pač nerentabilno. Kolikor mi je znano, je meljski voz nekega dne zaslužil do 10. ure dopoldne celi 10 Din, piši: **deset dinarjev!** Medtem ko so se ljudje tepli za sedeže v avtobusu, ki vozi v Studence. Proga Melje je bila svojčas opuščena radi premale frekvence skozi celo leto. Ne rečem, da ni prav, če se jo zopet oživotvori. **Toda nikakor ne na škodo druge aktivne proge.** Drugič pa je nujna potreba, da nabavi občina nove vozove. Moj predlog je bil ta: Ves mestni promet naj se razširi tako, da bodo vozovi vozili na vse strani mestne periferije, ven v okolico, ne pa, da bodo vozili samo med Glavnim trgom in glavnim kolodvorom. Torej bi moral meljski voz voziti najmanj do Sv. Petra. Voz na prog! 1. na eno stran najmanj do Krčevine in ne samo do kolodvora; na nasprotno stran pa najmanj do Delavske kolonije in ne samo do kadetnice. Za tak promet pa je treba več vozov, med tem pa ima podjetje danes manj vozov, ker se je nekatero prodalo, ne da bi se bilo iste nadomestilo z novimi. Ravno tako se še do danes ni aktiviralo nekaterih prog na deželo, za katere se je pred davnim časom zahtevalo koncesije in tudi dobilo. Jaz nimam danes pri podjetju odločati, ker se mi je mandat odvzelo z motivacijo, češ, »da ni bilo od mene pričakovati uspešnega dela za občino!« Zato mi je še časopis na razpolago, da spregovorim o vprašanih občinskega gospodarstva. Potrebno pa je, da javnost zve, kako se občinska podjetja upravlja, oz. kaj je dobro in kaj narobe.

A. B.
Sankanje po ulicah v pomeriju mesta je strogo prepovedano, ker napravi cestišča in pešpota spolzka in za pasante nevarna. Sankanje po ulicah je tudi za sankarje nevarno, kar dokazujejo nesreče v zadnjih letih. Proti krivcem se bo strogo postopalo v smislu toz. kazenskih določil.

Čistite hodnike in pešpota. Glasom § 9 cestno-prometnega reda in reda za čiščenje cest in trgov za mesto, so hišni posestniki dolžni čiščiti trotoarje in pešpota od snega in ledu in iste po potrebi dnevno v zadostni meri posuti s peskom, pepelom ali žagovino. Posipanje trotoarjev in pešpotov s smetmi in drugimi odpadki, je prepovedano. Proti onim

posestnikom, ki ne vpoštevajo te naredbe, se bo uvedlo kazensko postopanje in bo mestna občina izvršila čiščenje na njihove stroške. Odkladanje snega v cestne struge je prepovedano. Hišni gospodarji naj poudarijo organe, ki čistijo trotoarje, da ne uporabljajo ostro orodje, kakor n. pr. krampe, sekire itd., ker se pri čiščenju s takim orodjem pokvari asfaltni trotoar. Stroške za popravilo takih poškodb bo trpel prizadeti lastnik sam.

Nove cene v mestnem kopališču. Vsled sklepa mestnega občinskega sveta mariborskega z dne 19. dec. 1929 se spremenijo s 1. januarjem 1930 kopališki tarif kakor sledi: I. razred kadna kopel s perilom Din 12.—, brez perila Din 10.—; II. razred kadna kopel s perilom Din 8.—, brez perila Din 6.—; III. razred kadna kopel s perilom Din 5.—, brez perila Din 4.—; parna kopel s perilom Din 15.—, brez perila Din 12.—. Vsi popusti se ukinejo. Končno pa velja tudi pravilo: Kar je črno, ni treba univati!

Silvestrov večer priredi delavsko pevsko društvo »Frohsinn« dne 31. decembra v prostorih dvorane »Union« z zelo pestrim programom. Vsi prijatelji dobre zabave se vljudno vabijo na to prireditev.

Celje.

V prihodnjih številkah našega lista bomo začeli pošamezno objavljati one obrtnike, gostilne, kavarne in trgovine, ki so naročene na naš list, da se bodo naši naročniki znali ravnati pri nakupu potrebščin. V predinformacijo pa našim čitateljem že lahko služijo današnja novoletna voščila. Vse ostale se pa izve pri naših zaupnikih.

Podružnica upravnštva »Delavske Politike« začne v kratkem poslovati. Vse, ki žele sodelovati, prosimo, da se priglase.

Vse one, ki so dobili današnje novoletno številko »Delavske Politike« na ogled, prosimo, da izpolnijo takoj priložene čekovne položnice, če žele list naprej sprejemati. Mesečna naročnina znaša Din 10.—, katero je treba plačati vnaprej. Vplačila se vrše lahko tudi pri naših zaupnikih in inkasantih, ki se legitimirajo z izkaznico. Vse ostale, ki lista ne žele, pa prosimo, da nam ga poštnoobratno vrnejo z opombo, ne sprejemem. Vsi pa, ki nemščino bolje obvladajo kot slovenščino, naj se naroče na »Volksstimme«, Maribor, poštni predal 22.

Silvestrov večer priredi podružnica »Svobode« in Strokovna organizacija Saveza metalnih radnika Jugoslavije v torek, dne 31. dec. 1929, v vseh prostorih Narodnega doma v Celju. Na sporedu so pevske točke, katere poje pevski zbor »Svobode« v Celju, šaljivi nastop, burka v dveh dejanjih, ples, šaljiva pošta itd.

Kulturni pregled.

Nova literatura. Izšla je 11. štev. naše najnaprednejše kulturne revije, okoli katere se zbira vse, kar čuti na našem jugu res napredno in proletarsko. Kakor dosedanje tako se tudi pričujoča številka odlikuje po borbenem duhu in izrazito marksističnem pravcu. Težišče številke je v izbornem Draginovem eseju »Iz literature o selu«; pisec oriše najprej ekonomske razmere naše vasi v raznih dobah, nato pa pokaže, kako so se te razmere zrcalile v domači in tuji književnosti. Dragin poda sprva podrobno kritiko domače književnosti, ki je opisovala vas in njeno življenje, ob koncu pa govori obširneje o treh delih iz svetovnega slovnstva: o Reymontovih »Kmetih«, Nexójevem »V božji deželi« in Streuvelsovem »Slugi Janu«. Esej zaključuje s pripombo, da se književnost o selu ne sme zaustaviti ob pasivnem idealiziranju narave in primitivnih socioloških oblik kmečkega življenja, temveč »mora prikazovati nove ekonomske in socialne sile, ki lomijo vas, jo izpreminjajo, diferencirajo ter ji podeljujejo novo fiziognomijo, ji odpirajo nove probleme in nove krize«. — Izmed ostalih prispevkov naj opozorimo na nadaljevanje Fjodinovih »Pisem iz Afrike«; to pot nam opisuje Fjodin rudnike mangana v Lusuti in življenje zamorske parije v njih; članek krasita dve fotografiji. — Vsakdo, ki se zanima za svetovno proletarsko književnost, bo z zanimanjem prečital Kerstenov esej o nem. prolet. pesniku Becherju. — Ostali članki so manjši po obsegu in obravnavajo z ostro borbenostjo domače kulturne probleme.

Izmed književnih prispevkov naj opozorimo na Streuvelsov odlomek »Mala Prutske u velikom ratu«. Izrazite so tudi Donovičeve pesmi »Iz rudokopa« — prava proletarska poezija! — Slikar Hegedušič je poslal dve sliki iz vaškega življenja, in sicer »Jesen« (prekipevajoče veselje) in »Rekvizicija« (globoka žalost in potrlost), **Bu-soni** pa »Seljanko u snu«. Kot vedno je tudi to pot izredno uspela fotomontaža na platnicah.

Jugoslovanskemu marksističnemu intelektualcu je ostala danes odprta le še ena pot borbe: borba v književnosti, v kulturi — za novo obliko in vsebino. In iz nove književnosti se seznanja čitatelj z modernimi idejami. Zato priporočamo »Novo literaturo« vsem in vsakomur. (Naroča se: Nolit, Beograd, Cara Uroša 16. — Letno 60 Din.)

Talpa.

Studenci pri Mariboru

Predavanje »Ljudske univerze« v gostilni pri Senici se bo vršilo šele v četrtek 7. januarja ob 7. uri zvečer.

Silvestrov večer priredi Delavsko pevsko društvo »Enakost« Studenci dne 31. decembra 1929. Spored: godba, petje, 2 šaljivi igri; nastopi tudi lastni tamburaški zbor. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 5 Din. — Za obilen obisk se priporoča Odbor.

DTE »Svoboda« Studenci priredi dne 31. dec. 1929 v telovadnem domu Silvestrov večer s telovadnimi igrami in petjem naraščaja. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Beograd.

»Cankar« v Beogradu priredi dne 31. t. m. v veliki dvorani Delavske zbornice, Nemanjina ulica 34, svoj **Silvestrov večer**, in to z zelo pestrim sporedom in plesom. Začetek ob 21. (9.) uri.

Pismo iz Pariza.

Prejeli smo od našega prijatelja, Slovenca, pismo iz Pariza, ki bo gotovo tudi zanimalo naše čitatelje, zato ga tukaj priobčujemo.

»Dragi prijatelj! Zdaj, ko sem se že kolikor toliko udomačil v Parizu, ko imam že nekako silko, dasi še nejasno, o življenju v njem, vam pošiljam te vrstice o mojih vtisih.

Pariz! Ali sem očaran ali razočaran? Ne morem trditi niti eno, niti drugo. Kot hladno motrečemu tehniku mi pač Pariz ne more vsiliti bogve kakšnega občudovanja. Edino Eifflov stolp učinkuje tudi iz mojega vidika monumentalno, ker je res gigantska stavba, vredna občudovanja in strmenja. Toda tudi tu se vzbujajo moji kritični tehnični čuti, češ, da bi se dalo tudi tukaj napraviti mnogo stvari boljše in ekonomičnejše. Kaj drugega bi bilo, če bi bil prišel v Pariz kot umetnik, slikar ali kipar, takoj bi mi dal Pariz pač mnogo stvari, ki bi jih mogel občudovati; v umetniških tvorbah je res neizčrpen. Ali pa če bi bil prišel v Pariz za zabavo, recimo zapravljat denar. Gotovo bi moral potem občudovati umetnost Parižanov in še bolj Parižank, v izjavljanju denarja, kajti v tem so res nedosežni.

Pariz je mesto umetnosti. Kamorkoli stopiš, same umetnine visoke vrednosti, kulturnohistorični spomeniki na vsak korak. Po pravici povedano, še vse preveč je te umetniške ropotije. Kipi, krasne fontane, ogromne monumentalne stavbe, vsega tega je kar preveč. Ko srečuješ na vsak korak polno teh krasnih stvari, začno učinkovati enolično; tako ti je, kakor otroku, ki se preobje belega kruha. In če še pomisliš, da se drži vseh teh tako lepih stvari kri ubogega izžemanega ljudstva, da je vsak kamenček v teh ogromnih stavbah krvavo plačan z znojem in da so veljale te umetnine nebroj človeških življenj, se ti ne zde več tako lepe, ko prej, še gnusiti se ti začne. In ta nesmisel, grmaditi in kurpičiti na en edini kup toliko umetnin, naj si bo statv, kipov, slik ali kulturno-zgodovinskih predmetov! Tako je, kakor če ima človek, recimo, denarja preveč. Dokler ga imaš mnogo, ti ga ni treba šteti, nima zate prave vrednosti; razmetavaš ga brez pomisla. Šele če ga imaš malo, ga znaš ceniti. Tako je tudi tukaj; teh umetnine je preveč! Koliko so Francozi nagrabili iz vseh krajev sveta za svoje muzeje! Louvre, ogromna, prekrasna palača, jih je poln. Tu imaš nešteto dvoran, s krasnimi stropnimi slikarji, napolnjenih z egipčanskimi sfingami, sarkofagi, kipi raznih kra-

ljev, staroegipetskih bogov. Zopet v drugi dvorani vidiš starogrške lončene predmete: amfore, vrče, igrače, kipe iz Arhoje, Atike, Jonskih otokov, Troje, iz Etrurije, Sicilije, Fenicije, Kartage itd. Tretja dvorana vsebuje zopet starogrške kipe v mramorju, dela neprecenljive umetniške vrednosti in klasične lepote, predstavljajoč grške in deloma že tudi rimske bogove, med njimi najznamenitejša Venera iz Mila. Četrty oddelek vsebuje srednjeveške slikarje, italijansko slikarsko šolo, zastopano po množici slavnih mojstrov, kakor: Rafael Sanzio, Guido Reni, Tizian, Tintoretto, Murillo, Michelangelo in mnoga druga slavna imena. Iz holandske šole: Rembrandt, Van Eyck, Van Dyck, Rubens, potem mnogi znameniti Nemci in seveda cela plejada francoskih mojstrov. Iz vseh koncev in krajev sveta skupaj zneseno; čudim se samo, da še niso cele Cheopsove piramide iz Egipta sem prenesli ali pa kitajskega zidu. To, kar sem tukaj omenil, je samo del louverških zbirk, ker vsega si še nisem mogel ogledati — in koliko je pa še po drugih muzejih, galerijah in zbirkah!

Toda vas bo najbrž bolj zanimalo pariško življenje, kakor pa ta mrtva zgodovina in umetnost. Središče vsega pariškega življenja je ženska. Francozov je sama erotika, spolnost in čut-

nost. Moram priznati, da so Parižanke po veliki večini lepe in baje tudi drugače; koliko stoletji so se zbiralale tukaj najlepše ženske sveta in bilo bi res čudno, če ne bi dale Parižanom lepega rodu. Sicer pa imaš tudi tukaj dovolj ptičic privandrank, ki so prišle od bogvekod novega ljubezenskega razodetja iskat. Nenavadno življenje vlada seveda na Montmartru; grozno poobarvanih in obskurnih ženščin najdeš tam na kupe za vsakim temnejšim voglom. Te seveda sladko nagovorijo, vlečejo s seboj in če mogoče okradejo in slečejo do golega. No, jaz nameram zaenkrat ostati še Slovenkam zvest, vsaj tako doglo, dokler se temu sklepu ne izneverim.

Promet je tukaj pač velikanski. Konjske vprege skoro ni več videti, samo avtomobile. Kvečjemu kak tovorni voz se še vidi kje v predmestju, kočije še nisem videl nobene. Najhujši je promet, ko se zmrača. Takrat je tak dirndaj po cestah, da moraš čakati po celo večnost, da zamoreš prekoračiti ulico. Prometni redar je vsemogoben. Lepo je zvečer, ko zažarijo reklamne luči ali pa če je Eifflov stolp iluminiran. Nanj si je dala tudi na Slovenskem znana avtomobilska tvrdka Citroen napraviti reklamo.«

Kako nastane borzni polom.

Nevarnosti kapitalističnega gospodarskega sistema.

Nismo v nevarnosti, da nas zadene borzni polom. Ali vendar je prav, če vemo, kako nastane tak polom, kakršnega so imeli nedavno v New Yorku, kjer so izgubili razni vlagatelji denarja nad 2240 milijard imetja.

V Ameriki so imeli že med vojno in po vojni jako dobro industrijsko konjunkturo. Da jim ni zmanjkalo obratnega kapitala, so večali svoja podjetja ter izdajali vedno nove delnice za najrazličnejša industrijska podjetja, ki so se bogato rentirala in so delnice donosale velike dobičke, obresti in dividende. Podjetja pa delnic ne morejo sama prodajati, zato jih odstopajo borzam in bankam v prosto razpečavanje. Obdrže si samo toliko delnic, da imajo večino pri podjetju ali družbi.

Kakor smo rekli, je bila konjunktura med vojno dobra, ker so dobavljali za vojno, po vojni so z raznimi produkti zalagali opustošeno Evropo. Z dividendami so rasle tudi delnice in ameriško prebivalstvo je kupovalo drage delnice, ki so se izredno dobro obrestovale, bolje kakor denar povsod drugod. Delavci, nameščenci, kmetje, vse je hotelo obogatiti z visokimi obrestmi delnic. Delnice po sto dolarjev so narasle na 250 in več dolarjev. Delnice so med prebivalstvom razpečavali posebni agenti.

Denarni mogotci so pa kmalu o-

pazili, da ta dobra konjunktura ne more biti trajna, ker se potrebe eksporta manjšajo. Zato so delnice takrat, ko so bile najdražje, prodali bankam in borzam, dasi so vedeli, da nimajo tiste vrednosti, ki jo objavljajo borzna poročila. Polagoma je o grozečem padcu vrednosti izvedela tudi javnost, na kar se je imeteljev industrijskih papirjev polotil silen strah pred izgubo vrednosti papirjev in vse je hotelo prodati svoje vrednostne papirje. Naval na borzah je bil tako velik, da so delnice, ki so bile še pred tremi tedni vredne po 250 dolarjev, padle na 70 dolarjev. To navajamo kot zgled, ki kaže, da so ljudje izgubili več kot dve tretjini svojih prihrankov. To je sad ameriške spekulativnosti od strani siromašnih slojev.

Svoj delež so pa prejeli tisti kapitalisti, ki so vedeli že vnaprej za padec delnic in so delnice prodali, ko so bile najdražje. Takrat so »zaslužili« ogromna imetja. In sedaj, ko so delnice padle v vrednosti še pod pravo vrednost, pa zopet kupujejo te delnice po nizki ceni. Ostal jim je torej ogromni dobiček drago prodanih delnic in sedaj pokupijo »nič vredne« delnice ter ostanejo lastniki velepodjetij.

Nekako takšen je bil razvoj newyorškega borznega poloma, ki ne bo imel drugače dalekosežnejših gospo-

darskih posledic. Eni so pač zaslužili, tisti pa, ki so spekulirali s svojimi borimi prihranki, so izgubili.

Radio.

Naše delavske organizacije in radio. Ko smo tako daleč, da bo tudi naše delavstvo po svojem zastopstvu, Delavski zbornici, deležno sodelovanja v radiu, postane vprašanje naših delavskih organizacij in radia še aktualnejše nego do slej. Brez dvoma bo trajalo še nekaj časa, da prodre radio v vse naše delavske družine. Dolžnost naših delavskih organizacij pa je, da si nabavijo aparate, h katerim bodo v svojih lokalih mogle zbirati svoje članstvo na neprisiljene domače večere. Delavska ura pa bi se prirajala stalno kot obvezen sestanek za članstvo. Smisel za radiofonijo bi na ta način med delavstvom znatno narastel. T. R. L.

Radio in alkoholizem.

Zalostno je življenje naših delavskih družin, ko očetje dostikrat niti ne zaslužijo toliko, da bi svojo družino primerno preživljali. Kdor je človek, ne bo obsojal nikogar, ki morda iz obupa, radi razvedrila in pozabe zaide v gostilno. Dvoma ni, da je treba vedno nastaviti sekuro pri korenini, izboljšati gnetni položaj delavstva. Vzporedno pa mora iti naše prizadevanje, da delavca in njegov krvavo prisluženi in borni denar ohranimo v njegovi družini. Poslužiti se moramo vseh dobrih sredstev, ki so nam na razpolago. Eno tako sredstvo in morda doslej najboljšo, je radio. Radio je izrgal že nešteto žrtev kralju Alkohol in jih priklenil nase. Mesto zatohle gostilniške družbe nudi radio prijetno zabavo in priliko za neprisiljeno nadaljnjo izobraževanje v domačem krogu. Res je enkratni izdelek za aparat precejšen, vendar bi se dala tudi ta, sicer neprijetna stran urediti.

Svetovni pomen radia.

Kljub razpečenosti, ki se kaže v narodih, je radio vendar najlepši simbol vza-

jemnosti naroda. Z radijem je jeziku slehernega naroda in njegovim kulturnim vrednotam priborjen dostop do vseh narodov sveta. V radiu zapovrstjo lahko poslušas jezik za jezikom, narod za narodom. Radio je simbol dobe, ki bo morala priti. Z radijem širimo smisel in zavist človečanstva, brez katere je vsak trud za nov čas zaman. T. R. L.

Prenosi Ljubljana-Praga.

Na posredovanje konzulata čsl. republike in na prošnjo naše postaje, je dovolil gospod minister pošte Radio-Ljubljani počeni s 1. dec. t. l. 6 krat na mesec brezplačni telefonski vod za prenose iz Ljubljane v Prago in obratno.

TVORNICA KEM. IN OLT. BARV. LAKOV. FIRNEŽA IN ŠTEK. KLEJAZ
DRUŽBA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTIN
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO ODE
KOPICI
FIRNEŽ
ŠOLSKE BARVE
LUHE BARVE
BRISTNE OJUNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEGTRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga, oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od tvrdke „Patria“, Zagreb.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOŠKA UL. 9

Na drobno! TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV. Na debelo!

I. KUŠAR

tovarna vinskega in spiritnega kisa

VIČ PRI LJUBLJANI

PRODAJA NA DROBNO IN DEBELO!

Vsem cenjenim odjemalcem želi

Srečno novo leto

ter se najoljudneje priporoča

Kristina Trbovc
trgovina in gostilna.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Čisto nič Vas ne stane

ako si ogledate mojo bogato zalogo vseh vrst blaga za moške in damske obleke in plašče. Letos prav posebno lepa izbira palmerstonov, dublov in velurjev. K vsakemu blagu imam tudi primerno krzno za obševke

Kljub zmernim cenam tudi na obrokel!

L. Ornik / Maribor, Koroška c. 9

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozrajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko D. P.

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri

Albertu Eccarius
urar, Maribor, Slomškov trg 5

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

TERBUC, Maribor, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravilo vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, pod jamstvom solidne in brezkonkurenčne cene, JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR

TATTENBACHOVA ULICA 14
Zadostuje dopisnica, da pridem po Vaše stroje in gramofone na dom.

ČITAJTE!

ново izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerno cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radiotechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Tvornica šampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. — Oglejte si izložbe.

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nudi najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske potrebščine parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

**MEINEL
&
HEROLD**

Gramofoni	od Din 298— dalje
Mandoline	136—
Violine	95—
Gitare	207—
Trombe	505—
Ročne harmonike	85—

Prodajalna: Trg Svobode
(Nova Scherbaumova zgradba).

Pristni

Altvater (zeliščni liker)**Gessler**

Varstvena znamka

Jägerndorf

se dobi zopet povsod

Novo trgovino z dežniki

sem otvorila v Slovenski ulici 12, Maribor. — Skušala bom cenj. odjemalcem postreči z solidnimi cenami in dobro kvaliteto. — Priporoča se

MILA FAVAI, ROJ. VIDMAR
MARIBOR, SLOVENSKA ULICA ŠT. 12**Valjčni in umetni mlin****Ljubljana — Vič**Trgovina z žitom in mlevskimi
proizvodi.**NA DEBELO!****EDVARD MESESNEL**

Srečno in veselo

NOVO LETO

želi vsem svojim starim

in novim odjemalcem

„MERIMA“, tovarna mila
in kozmetike, **Kruševac, Srbija****Novoletna voščila!**Srečno in veselo Novo leto
žele cenj odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim
članom**Splošno konsum. društvo****„POSAVJE“****Zagorje ob Savi****OSTROŽNIK IVAN**
poslovodja konzuma »Posavje«

Loke

HERING FRANJO
brivec

Zagorje ob Savi

INO JANKO
mesar

Zagorje ob Savi

RAKAR FRANJO
gostilničar

Podkraj pri Zagorju

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim od-
jemalcem in se še v naprej priporoča**JOSIP LETNIK**

Trbovlje

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim od-
jemalcem in se priporoča še v nadalje**RANZINGER OTMAR**

trgovina s steklom

Zagorje ob Savi

Vsem prijateljem in odjemalcem želi veselo
Novo leto ter se še nadalje najtopleje priporoča**ZDRAVKO RANT**

urar

Jesenice

Fužine 44

ROBAVS VINKO
mesar

Loke pri Zagorju

ROSINA FRANJO
pekovski mojster

Loke pri Zagorju

VIPAVC FRANJO
krojaštvo

Toplice pri Zagorju

FRANC LAH
česalni salon za dame in gospode
Maribor Stritarjeva ul. 7**ALOJZ in ANTONIJA SENICA**
gostilna
Studenci pri Mariboru Dr. Krekova ul. 26**IVAN KAC**
mesar

Bistrica pri Limbušu

Novoletna voščila!

Srečno in veselo Novo leto
 žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

KLENOVŠEK JAKOB

elektrotehnično podjetje, telefonski in radio-oddelek (Zadružna elektrarna)

Trbovlje I

Stavbena, konsumna in gostilniška zadruga „DELAVSKI DOM“	<i>Kino „Svoboda“</i> <i>„Delavski dom“</i>	POKLŠEK ALBIN mesar in prekajevalec
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
HUTARI MAKŠ frizer za dame in gospode (trajna ondulacija)	MEDVEŠEK ANTON zaloga manufakture ter lastna izdelovalnica oblek	BERGER IVAN čevljarstvo in prodaja usnja
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
PREVOLNIK IVAN strojno mizarstvo	Vsem odjemalcem lista in drugim se priporoča še v naprej raznašalec lista AVGUST TRATNIK	DOLINŠEK JOŽE zaloga piva
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje II
ŠETINC FRANC trgovina z mešanim blagom	CIMERMAN ŠTEFAN meh. delavnica klob. proizvodov	DOBOČNIK JOŽE čevljarstvo
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
FORTE ANA gostilna in mesarija	HLASTAN SLAVKO trgovina z mešanim blagom	»METALIJA« r. z. z o. z. kovinska industrija raznih izdelkov
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
KAMNIKAR ALOJZIJA izdelovanje raznih oblek in strojno pletenje	IVAN in IVANA TERŽAN gostilna »Delavski dom«	RUDOLF JAPELJ & DRUG sobno, dekorativno črkoslikarstvo in pleskarstvo
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
ARZENŠEK EMA auto-podjetje	SITTER KLOTILDA restavracija	DOMINIK in FANI KOKALJ restavracija »Kolodvor«
Trbovlje	Trbovlje I	Trbovlje
PUŠKAR SLAVKO brivec	KOZINA KARL slaščičarna	POŽUN FRANC čevljarstvo in prodaja usnja
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
ADAMLJE FRANC klobučarstvo	ROJC FLORIJAN zaloga piva	ČERK JOŽE tržni mesar
Trbovlje I	Trbovlje I	Trbovlje I
Franc in Josipina Kmet gostilna in mesarija		BIZJAK JOSIP strojno mizarstvo
		Trbovlje I
Lekarna »Pri Križu« Ph. MR. FEDOR GRADIŠNIK Kralja Petra c. (Ljudska posojilnica)		JOSIP VRANJEK dežnikarna
Celje	Trbovlje II	Celje
FRIDERIK VIDIC trgovina z modnim, manufakturnim, konfekcijskim in galanterijskim blagom	<i>Kavarna „Evropa“</i> <i>lastnica Helena Krušič</i>	Frizerski salon »Violetta« JOSIP CELIČ
Celje		Celje
IVAN MASTNAK manufakturna in konfekcijska trgovina		MARTIN OREHOVEC krznar in izdelovatelj raznih čepic
Celje	Celje	Gosposka ul. 14
ROZA ZAMPARUTTI zajutrkovalnica	Anton Fazarinc specerijska in delikatesna trgovina	F. S. LUKAS žganjarna in tovarna likerjev
Celje		Celje
JOSIP GORENJAK mesarija, prekajevalnica in gostilna »Pri Jelenu«		VLADO CAJHEN splošno kolarstvo
Celje	Celje	Celje-Gaberje 118

Novoletna voščila! Srečno in veselo Novo leto

žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

Prva celjska mizarska zadruga, r. z. z o. z. v Celju, Gaberje štev. 52
splošno mizarstvo in izdelovanje mrtvaških krst

A. POŽAR trgovina z mešanim blagom Ruše, Smolnik		ANTON LIPOVNIK čevljarski mojster Studenci pri Mariboru Kralja Petra c. 76		A. KUMPERŠČAK trgovina z manufakturo in specerijo Studenci pri Mariboru Aleksandrova c. 48	
BRATA POŽAR pražarna kave Maribor Tattenbachova 14		ALBIN BAJDE trgovina z mešanim blagom Studenci pri Mariboru Frankopanova ul. 2		TEREZIJA PERMOZER za gostilni »Plevčak« in »Jugoslovan« Celje-Gaberje	
ARNŠEK FRANJO čevljar Celje-Gaberje št. 20		Upravištvo »DELAVSKE POLITIKE« Celje		VIKTOR ŠKOFLEK ključavničarstvo Celje-Gaberje 76	
MIHAEL BOŠTJANČIČ mizarstvo Celje-Gaberje št. 158		FANI SMOLEJ poslovodkinja Konz. društva za Slov., oddajališče Gaberje		ALBERT JARH trgovina z mešanim blagom Celje-Gaberje	
REZIKA ZAKOŠEK natakarica gostilne Čeček Celje-Gaberje		SIMONIŠEK ANTON frizerski salon za dame in gospode Celje-Gaberje		EDVARD ŽALER čevljar Štore-Lipa	
A. ROBEK gostilna »Branibor« Celje		IVAN GOLMAJER trgovina in gostilna »Wilson« Celje		IGNAC GRILEC strojno mizarstvo Celje-Gaberje	
ALOJZIJ BALDASIN tovarna soda-vode, pokalic in polarnih biserov Celje-Gaberje		Vsem našim odjemalcem peciva želimo srečno in veselo novo leto DELAVSKA PEKARNA r. z. z o. z. Celje in Gaberje		ANTON DROFENIK mesar Celje-Gaberje	
FISCHER & DRUG Manufakturna trgovina Celje Kralja Petra cesta 22		DEČKO IVAN trgovec Celje		KAVARNA „MERKUR“ IGNAC LEBIČ Celje	
P. MATKOVIĆ & COMP. veletrgovina z vinom Celje		RODBINA WOISK mesarija Celje-Gaberje 42		FRANJO ŠELIH krojaška delavnica Celje Slomškov trg 1	
CIRIL KRIŽNAR slikarstvo in pleskarstvo Celje-Gaberje št. 52		BOŽIČ ALOJZ poslovodja Konzurnega društva za Slovenijo oddajališče Celje		FRANC GRILEC trgovina z mešanim blagom Celje-Gaberje 118	
ALOJZ DROFENIK manufaktura Celje Glavni trg		VALENTIN HLADIN manufakturna trgovina Celje		JULIO MEINL d. d. uvoz kave — uvoz čaja Celje Kralja Petra c. 10	
KOS JOSIP čevljar Celje Dečkov trg 6		J. JELLENZ trgovina z usnjem in sirovimi kožami Celje		Domača zdravilna zelišča priporoča DROGERIJA »SANITAS« Celje Ljubljana	
I. VEGI trgovina z mešanim blagom in delikateso Celje Gaberje			LADISLAV VEGI manufakturna in modna trgovina Celje Glavni trg (pri farni cerkvi)		
B. SODIN parna žaga in lesna industrija Celje		Savez metal. radnika Jugoslavije, podružnica Celje		KARL KOŠTOMAJ splošno kleparstvo Celje Gaberje št. 76	

Novoletna vosčila

Srečno in veselo Novo leto
žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

JAKOB PERHAVEC tovarna za izdelovanje likerjev, dez. vin in sirupov Maribor Gosposka ulica 9	ŠTEFAN RUSL mizar Studenci pri Mariboru Kralja Petra c. 18	L. ORNIK manufakturna trgovina Maribor Koroška cesta 9	
»MAGNETO« KARL DADIEU mehanic Maribor Telefon 2673 Državna c. 22	STANISLAV VIDOVIČ krojaški atelje Maribor Gledališka ulica 10	SREČKO PIHLAR trgovina z manufakturo Maribor Gosposka ul. 5	
FERD. KAUFMANN glavna zaloga kvasa, trgovina s špicerijo in dež. pridelki Maribor Kralja Petra trg 1	I. PREAC trgovina z manufakturo Maribor Glavni trg 13	MIHAEL KOKOT kavarna »Evropa« Maribor Aleksandrova 45	
FRANJO TRAVISAN trgovina z mešanim blagom Maribor Frankopanova 31 in 55	JOŽEF DRAŽ mesarija Maribor Radvanjska c. 5	JOSIP RATAJC kleparski mojster Maribor Pobrežka c. 8	
VALENTIN SENEKOVIČ krojaški atelje Maribor Mlinska ul. 9	FRANC GROBELŠEK IN SIN zastopstvo paromlina Čakovec Maribor Aleksandrova c. 57 a	KARL ROBAUS pekarna Maribor Koroška cesta 24	
F. BINDER zlatar in graver Maribor Orožnova ul. 6	IVAN ZAMUDA pekarna Maribor Frankopanova ul. 9	IVAN KRAVOS trgovina s torbarskimi izdelki Maribor Aleksandrova c. 13	
F. SCHMID parna pekarna Maribor Jurčičeva ul. 6	ALOJZ HORVAT gostilna Maribor Frankopanova c. 7	FANY FIJAVŽ trgovina z mešanim blagom Maribor Frankopanova c. 10	
KRISTINA VOLLGRUBER kavarna in gostilna Maribor Frankopanova c. 17	<p>BOGOMIR DIVJAK trgovina s holeši, mehanična delavnica, poniklovalnica</p> <p><i>Maribor, Glavni trg 17</i> <i>Ključavničarska ulica 1</i></p>	VIKTOR VIHAR mesarija Maribor Ruška cesta 8	
LJUDOVIT VLAHOVIČ gostilna in mesarija Maribor Aleksandrova 38		FRANC in MARJETA VERZEL kovačija in gostilna Maribor Frankopanova c. 25	
ALOJZ in ALOJZIJA KAFER kavarna »Rotovž« Maribor Rotovžki trg		PRATES & TRABI elektromehanična delavnica Maribor Vodnikov trg	
OBLAČILNICA »DRAVA« Maribor Francišškanska 21		ANTON PAŠ modna trgovina Maribor Slovenska ul. 4	
HINKO KOSIČ restavracija »Vetrinjski dvor« Maribor Vetrinjska ulica 24		FRANC in MICI REININGER gostilna Maribor Aleksandrova 79	
EKSPORTNA HIŠA »LUNA« lastnik A. Pristernik Maribor Aleksandrova c. 19		FRANC DOVEČAR trg. z mešanim blagom Maribor Koroška c. 84	
JOSIP MAJDIČ restavracija »Grajska klet« Maribor Grajski trg		KATICA KOTNIK-GOLOB kavarna »Bristol« Maribor Vetrinjska ul. 17	ERNST GERT trgovina stekla in porcelana Maribor Gosposka ul. 13
I. marib. delavska pekarna r. z. z o. z. Maribor Tržaška cesta		FRANC in IVAN BACH mesarija Maribor Stritarjeva ul. 27	<p>Kavarna „ASTORIA“ ALOJZIJ STREHAR</p> <p>Maribor Slovenska ulica 2</p>
		PAVLA JANČER hotel »Pri zamorcu« Maribor Gosposka ulica	

Novoletna voščila!

Srečno in veselo Novo leto
žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

The Rex Co.

pisalni stroji
Ljubljana

PAVEL HERIČKO
lončar in izdelovatelj peči
Maribor Tattenbachova ul. 6

JUSTIN GUSTINČIČ
mehanična delavnica in trgovina
Maribor Tattenbachova ul. 14.

JOSIP MAREK
gostilna
Maribor Mlinska ulica 15

JAKOB LAH
modna trgovina in konfekcija

Maribor Glavni trg 2

F. BERNHARD SIN
lastnik Gustav Bernhard
skladišče stekla
Maribor Aleksandrova c. 17

IVAN in HELENA KVAS
trgovina s klobuki
Maribor Aleksandrova cesta 32

M. RENČELJ
trgovina z mešanim blagom
Pobrežje pri Mariboru

R. DETIČEK
mesarija
Maribor Frankopanova ul. 35

FRANC REICHER
modni atelje
Maribor Tržaška cesta 18

J. M. DOLNIČAR
pivovarniška restavracija
Maribor Aleksandrova c. 3

FRANC LAH
manufakturna trgovina
Maribor Vetrinjska ul. 13

I. N. ŠOŠTARIČ
manufakturna trgovina
Maribor Aleksandrova c. 13

ANTON TAVČAR
tovarna za mesne izdelke
Maribor Jurčičeva ulica 3

DOLČEK & MARINI
manufakturna trgovina
Maribor Gosposka ul. 27

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV
r. z. z o. z.
Maribor Ruška cesta 5

MARIJA JAHN
modistinja
Maribor Stolna ulica 2

ANDREJ HALBWIDL
hotel »Stara pivovarna«
Maribor Jurčičeva ulica

LUKA MENARD
„Import čaja“
Ljubljana Dalmatinova 10

A. Klásek & A. Roth
restavraterja
Hotel „Slon“ Ljubljana

FRANJO NOVAK
trgovina sukna in manufakture
Ljubljana Kongresni trg 15

FRANC ZEMLJIČ
hotel in restavracija »Pri orlu«
Maribor Grajski trg

FRAN IGLIČ
krojaški atelje
Ljubljana Pražakova ulica 1

HENRIK MULEC
pekarna
Studenci pri Mariboru Na Obrežju 3

FELIKS SKRABEL
manufakturna trgovina
Maribor Gosposka ul. 11

M. RANTAŠA
trgov. z mešanim blagom
Studenci pri Mariboru Aleksandrova c. 47

ŠTEFAN ŠEGULA
čevljarški mojster
Studenci pri Mariboru Aleksandrova c. 13

PUGEL & ROSSMANN
veletrgovina z vinom
Maribor Trg Svobode št. 3

M. RANTAŠA
trgov. z mešanim blagom
Studenci pri Mariboru Aleksandrova c. 47

R. BELINA
parna pekarna
Studenci pri Mariboru Slomškova ul. 9

ANTON BUTOLEN
strojarna
Maribor Loška ul. 18

LEKARNA DR. G. PICCOLI
Ljubljana Dunajska c. 6

Brezalkoholna jedilnica
MARIJA PEVEC
Ljubljana VII Medvedova c. 9

K. PEČENKO
trgovina usnja
Ljubljana Sv. Petra cesta

I. Ljubljanska cvetličarna
VIKTOR BAJT NASL.
Ljubljana Šelenburgova ulica

LUDVIK ŽITNIK
pisalni stroji
Ljubljana Kolodvorska 26

LUPŠE IVAN
konfekcija in manufaktura
Ljubljana Karlovška c. 30

I. Ljubljanska cvetličarna
VIKTOR BAJT NASL.
Ljubljana Šelenburgova ulica

LUDVIK ŽITNIK
pisalni stroji
Ljubljana Kolodvorska 26

MEDIĆ-ZANKL
tovarna olja, lakov in barv
družba z o. z.

PROJA
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA

Naj koncem leta vsak priseže,
da s prvim dnem svečano se zaveže:
Uživati na zemlji raj
in piti pravi „**Buddha**“ čaj!

Podružnica:
Maribor, Novisad

Centrala:
Ljubljana

TEA IMPORT
Ljubljana Aškerčeva ulica 13

Novoletna voščila!

..... Srečno in veselo Novo leto .....
 žele cenj. odjemalcem, naročnikom kakor tudi vsem znancem sledeče tvrdke:

<p><i>Topilnica masti mesna industrija EVALD POPOVIČ</i></p> <p>Ljubljana</p>	<p>F. M. SCHMITT na debelo Pred Škofijo 2, na drobno Lingarjeva ulica 4</p> <p>Ljubljana</p>	<p><i>Splošno kreditno društvo v Ljubljani</i></p> <p>registr. zadruga z omej. zavezo</p>
<p>TISKARNA »SLOVENIJA« d. z o. z.</p> <p>Ljubljana Wolfova ul. 1</p>	<p>L. MIKUŠ trgovina z dežniki</p> <p>Ljubljana</p>	<p>A. KASSIG krznarnica in izdelovanje čepic</p> <p>Ljubljana Židovska ul. 7</p>
<p>TOMAŽ BIZILJ gostilna »Kolovrat«</p> <p>Ljubljana Pred škofijo</p>	<p>Vnovčevalnica Fr. Klemenc tvornica mesnih izdelkov in konserv</p> <p>Ljubljana Vič</p>	<p>IVAN BONAČ trgovina s papirjem in pisarniški potrebščinami</p> <p>Ljubljana</p>
<p>TEODOR RABIČ tvornica štipiljk</p> <p>Ljubljana Kolodvorska ul. 26</p>	<p>Konzumno društvo za Slovenijo v Ljubljani</p>	<p>ŽARGI IGNAC modna trgovina</p> <p>Ljubljana Sv. Petra cesta 3 in 11</p>
<p>J. PERDAN nasledniki</p> <p>Ljubljana</p>		<p>JOSIP BRESKVAR čevljarstvo</p> <p>Ljubljana Škofja ul. 10</p>
<p>Konfekcija Frande K. DERENDA</p> <p>Ljubljana</p>	<p>LUD. BARAGA Prodaja pisalnih, šivalnih strojev in potrebščin. Lastna specialna delavnica za fino mehaniko. Ljubljana Šelenburgova ul. 6 Telefon 2980</p>	<p>Restavracija »Gorenjski kolodvor« MINKA ŽLIČAR</p> <p>Ljubljana</p>
<p>ANA MIHOLIČ kavarna in gostilna »Central«</p> <p>Ljubljana</p>	<p>JAKOB IN MALČI ZALAZNIK LJUBLJANA pekarna — slaščičarna kavarna</p>	<p>DE SCHIAVA FRANČIŠKA gostilničarka</p> <p>Ljubljana Kolodvorska c. 24</p>
<p>DRUŽINA OLUP trgovina in gostilna »Pod Trančo«</p> <p>Ljubljana Stari trg 2</p>	<p>NOVA »JUGOMETALIJA«</p>	<p>IVANKA TOMŠIČ manufakturna trgovina</p> <p>Ljubljana Sv. Petra c. 38</p>
<p>PETER PODBORSEK veletrgovina z vinom Telefon št. 3072 — Ček. rač. št. 14.923</p> <p>Ljubljana-Šiška Celovška cesta 34</p>		<p>Ljubljana Kolodvorska ul. 18</p>
<p>ZADRUŽNA BANKA LJUBLJANA</p>	<p>»PRODUKCIJA« Centrala v Ljubljani prodajalna Studenci pri Mariboru Aleksandrova cesta 48</p>	<p><i>Delniška družba pivovarna »UNION« LJUBLJANA I. poštni predal št. 45</i></p>